

LIETUVOJE DIDĖJA AKCIJA PRIEŠ DVASIŠKIUS

**Provokacijomis nori sumažinti dvasiškių autoritetą.
Surado "atstovą", patogų propagandos užmačioms.
- Polemizuoja su pasitraukusiais į užsienį.**

Šalia dažniau viešai keliama diskredituojančių kaltinimų prieš atskirus kunigus, dažnėja bolševikinėje Lietuvos spaudoje ir "atsivertimų" propaganda. Gegužės 26 d. buvo paskelbtas laiškas Kauno žaliakalnio bažnyčios vikarui kun. R. Macevičiui, nuo jo brolio Vlodo, kurį brolis kunigas, atsiėmęs iš prieglaudos, globojo pas save ir nuo kurio tas pabėgo, sakdamasis, jog "ištrūkau iš religinio tvaiko, jėzuitizmo pinklių" į laisvę "keliauti su tarybinu jaunimu". Vienas iš didžiausių priekaištų kunigui yra jo "veidmainingumas", nes savo bibliotekoj laikas "šalia šventų knygų ir menkaverčių knygpalaiškių ir netgi tarybinę santvarką šmeiziančių tomelių".

Tuo pačiu metu mokytojų laikraštis paskelbė (Tiesa persispausdino) Alekso Ramašausko straipsnį "Džiaugiuosi nusivilkęs sutana". Ramašauskas, vokiečių laikais mokėsis Kaišiadorių gimnazijoje, bolševikams vėl užėmus Lietuvą, 1944 m. rudenį įstojo kunigų seminarijon Kaune, kurią baigęs po šešerių metų. Nuo 1950 iki 1957 m. kunigavęs Semeliškėse, Perlojoj, Bagaslaviškyje, Gegužinėje ir kitose vietose, bet apsisvylęs ir metęs. Dabar dirba elektrinių įrankių fabrike, manęs studijuoti elektrotechniką ir besijaučias labai gerai. Jokio pasigailėjimo dėl to žingsnio neturįs, todėl drąsina ir kitus kunigus pasekti jo pavyzdžiu...

Naujas baudžiamasis nuostatas

J. Paleckio pasirašytu dekretu nustatyta, kad už statybinių medžiagų įgijimą, prasilenkiant su taisyklėmis bus baudžiama iki dvejų metų kalėjimo arba iki vienerių metų pataisos darbų, ir bus konfiskuojama netaisyklingai įgyta medžiaga, arba pastatas, kuriam statyti medžiaga panaudota.

Dekretas paskelbtas gegužės 22 d., o gegužės 18 d. buvo paskelbtas straipsnis, anot kurio Pašilės klebonas kunigas Gylys pasistatęs namą, kuriam medžiagą įgijęs apgaulingu būdu: gavęs pasakymus sakdamas, kad medžiagos reikia bažnyčiai taisyti... Iš straipsnio matyt, kad kun. Gyliui iškelta baudžiamoji byla, bet, matyt, dar nebuvo atitinkamo įstatymo tokiam atvejui.

"Lietuvis" atstovauja Amerikos rašytojams Maskvoj

Sovietijos rašytojų kongresan šimet iš Amerikos nuvyko tik vienas "rašytojų atstovas", ir tas pats Amerikos rašytojų nei įgaliotas, nei jų žinomas. Tai rašytojas maždaug Mizaros tipo ir masto. Ir kilmės lietuvis, tik nuliutėjęs visokeriopai; lietuviškai nebemoka ir apie Lietuvą žino bei rūpinasi tik per maskvinius akinius.

Tas "atstovas" yra Philip Bonosky, Amerikos komu-

nistų partijos žurnalo "Masses and Mainstream" redaktoriaus padėjėjas. Jo tėvas, atvykęs Amerikon "kažkada iš Lietuvos" (maždaug prieš 50 metų) ir buvęs Baranauskas. Vedęs jau Amerikoje Barborą Mačiulytę, kuri tebėra gyva ir kurios dėka sūnus, jau Bonosky, dar kiek supranta lietuviškai, bet ne tiek daug, kad galėtų skaityti lietuviškus laikraščius ar knygas.

Vilniškiai rašytojų vadai ir viršininkai apsidžiaugę tuo radiniu (faktiškai, jie iš anksto žinojo apie tokio tautiečio atvykimą) ir pasikvietė jį apsilankyti Lietuvon. Jis jau esąs pažadėjęs Bimbai ir Co. papasakoti, kaip ten viskas gerai atrodo, nes tie jau iš anksto vaišinę jį išleistuviniiais pietumis.

Amerikos lietuvis tas lietuvių reikalų "žinovas" skirsto į tris kategorijas: progresyvūs, neprogresyvūs ir DP. Pirmieji, esą, labai domisi Lietuvos gyvenimu (Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos — JAV sportininkų draugystė. Sunku būtų atspėti, kur ir kada tokia Lietuvos ir Amerikos sportininkų draugystės demonstracija galėjo įvykti. O ši nuotrauka, tik dabar Lietuvos paskelbta, daryta 1958 metais, Maskvoj. Tie keturi vyrai yra dvi poros: pora geriausių disko metėjų ir pora geriausių rutulio stūmėjų. Iš kairės: diskinkininkai A. Baltušninkas ir A. Orteris; rutulininkai A. Varanauskas ir D. Longas. Laimingai pasitaikė, kad tuo metu, kai amerikiečiai rungsi Maskvoj, lietuviai dalyvavo kaip Lietuvos rinktinė, o ne kaip sovietinės rinktinės nariai, todėl ir jų uniformos buvo su užrašu LIETUVA.

Juozas Bačiūnas, sėkmingai pirmininkavęs Vilties Draugijai, dėkoja Jonui Lietuvninkui, dideliui Dirvos talkininkui iš Baltimorės, už atsiųstus 23 naujus skaitytojus ir kitokią paramą Dirvai. Mes tikime, kad J. Lietuvninko pavyzdžiu paseks kiti ir sėkmingai užbaigsime naujų skaitytojų vąją.

Dirvos nuotrauka.

Konferencijoje jokios pažangos

Bando pasiekti nors minimalų susitarimą, kuris pateisintų viršūnių konferencijos sušaukimą

Jau penktą savaitę Genevoje tęsiasi keturių didžiųjų valstybių užsienių reikalų konferencija, tačiau bent šiuo momentu nesimato jokių ženklų, kad ji galėtų greit pasibaigti.

Pagrindinis klausimas Genovos konferencijoje šiandien yra, ar pavyks pasiekti minimalų susitarimą, kuris pateisintų viršūnių

(Mūsų bendradarbio Europoje)

konferencijos sušaukimą dar šiais metais.

Prezidentas Eisenhoweris yra pareiškęs, kad nesutiks dalyvauti viršūnių konferencijoje, jeigu nebus padaryta jokios paruošiamosios pažangos. Gi ta pa-

ruošiamoji pažanga tolsta, jeigu tokiu ženklu reiktų laikyti paskutiniąją Chruščiovo kalbą Budapešte, kur jis kategoriškai paneigė Vakarams teisę pasilikti vakarų Berlyne ir reikalavo, kad vakariečiai kuo greičiausiai iš ten pasitrauktų.

Vakarų valstybių ministrai dar bandys įtikinti Gromyko, kad šiek tiek bendradarbiautų šioje konferencijoje ir būtų pasiekta bent mažos pažangos, kas duotų pagrindą didiesiems susitikti.

Negeriau sekasi ir kitoje Genovos konferencijoje, kurioje trys "atominės valstybės" — Amerika, Anglija ir Sovietų Sąjunga — tariasi dėl branduolinių bandymų kontrolės. Šios savaitės pradžioje Amerikos ir Sovietų Sąjungos atstovai dėstė planus, kaip susekti branduolinius bandymus vykdomus dideliame aukštyje. Amerikiečiai siūlė, kad amerikiečių, anglų ir sovietų ekspertai drauge prastų plataus masto tyrinėjimus, kaip tokius bandymus susekti ir kontroliuoti. Sovietai gi siūlė ekspertų studijas apriboti, kokiais instrumentais būtų imanoma susekti branduolinius sprogdimus.

Ir taip vis deramasi, nematant galo, kad bus susitarta.

Naujausios žinios

- Amerika sėkmingai panaudojo raketą paštui pergabenti. Amerikiečių povandeninis laivas už 100 mylių nuo Floridos krantų iššovė raketą, kurioje buvo pakrauta 3000 laiškų ir, iš tolo varijuojant, ji buvo sėkmingai nuleista aerodrome.

- Į Washingtoną pasitariti su prezidentu Eisenhoweriu ir kitais Amerikos pareigūnais atvyko Europos bendrosios rinkos, Euratomo, plieno ir anglies bendruomenių pirmininkai.

- Prezidentas Eisenhoweris respublikonų vakarieneje Washingtono pareiškė, kad partija, kovodama už sveikos ir pastovios valiutos išlaikymą Amerikoje, laimės prezidento rinkimus ateinančiais metais.

- Vakarų Berlyno burmistras Willy Brandt šiuo metu lankosi Paryžiuje ir penktadienį Genevoj tarsis su vakariečių užsienių reikalų ministrais.

- Sicilijos (Italijos) seimelio rinkimuose daugiausiai atstovų pravedė krikščionys demokratai. Po jų seka komunistai.

- Tito pareiškė, kad Chruščiovo siūlymą Balkanuose sudaryti beatominę zoną laiką geru dalyku, nors tai konflikto pavojaus nepašalins. Jis priminė, kad Jugoslavija yra kaip tik tokia beatominė zona, tačiau ji negali jaustis saugi, jei ją supantys kraštai įsisteigs atominį ginklų bazes.

- Senatorius Warren Magneson prašė valst. sekretoriaus Herterio imtis diplomatinį žygį, kad būtų sumažintas muitas įvežamiems į Vengriją siuntiniams. Dabar Vengrijos vyriausybė tokius pagalbos siuntinius apkraunanti dideliais mokesčiais, kurie turi būti sumokami iš anksto Amerikoje doleriais.

KAIREJE: Iš Grandinėlės tėvų komiteto suruoštų iškilmų, kur tėvai ir Grandinėlės nariai bendrai pasižiūrėję praėjusių metų veikla.

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit). 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balyš Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES. Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnei), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balyš Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Į ateitį žengiant!

Vytauto Abraičio kalba ALT Sąjungos Seimo bankete

Prieš porą savaitių man teko dalyvauti New Yorke visais atžvilgiais įspūdingame susirinkime, kur pranešimą darė iš Sibiro tremties grįžęs lietuvis A. Igauinis. Prieš susirinkimą baigiant, pirmininkavęs paragino visus dalyvius įsirašyti nariais į organizaciją, globojusia šį susirinkimą. Entuziazmo pagautas, pirminkavęs maždaug tokiais žodžiais kreipėsi į susirinkusius: matote, kokį gražų ir kultūringą susirinkimą mes pajėgiame suruošti, ir todėl yra labai svarbu, kad jūs prie šio darbo prisidėtumėte, nes tik tokia organizacija, kuri yra laisva nuo visokių partinių rietenų, intrigų ir tarpusavio kovų tegali tikrai lietuvis reprezentuoti ir pozityviai prie Lietuvos vadavimo darbų.

Po tokio pareiškimo, pasidarius po salę, kai kuriems susirinkimo dalyviams kilo mintis: o jeigu taip pasiūlius tiems susirinkimo dalyviams, kad visi tie, kurie priklauso bet kuriai lietuvių vadinamai srovei organizacijai, pereitų į kitą salę, tai pirmoje salėje pasiliktų tik 2 ar 3 žmonės, nes ir net pats pirmininkas būtų turėjęs pereiti į kitą salę, būdamas stambus katalikų srovės veikėjas, o mes, Tautinės Sąjungos nariai, beveik būtume galėję ir savo seimą atlikti nevažiudami į Detroitą, nes apie 60-70% to susirinkimo dalyvių buvo Tautinės Sąjungos nariai.

Visa tai atpasakojau čia ne tam, kad pakritikavus to susirinkimo pirmininką arba ir pačią organizaciją, nes kaip tik priešingai, tiek tą asmenį, tiek tą pačią organizaciją labai gerbiu, bet tik dėl pastaruoju metu įvairiomis progomis dažnai kartojamų pavienių asmenų išsireiškimų, pagal kuriuos tik tokios organizacijos mums yra reikalingos ir gerios lietuvių išlaikymui ir Lietuvos vadavimo darbui, kurios veikla vadinama nesroviniu pagrindu.

Šią mintį logiškai vystant iki galo, reiktų siūlyti tučiuojau uždaryti Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą, Lietuvos Nepriklausomybės Tolką ir Fondą, Vliką ir visas srovines organizacijas, jų tarpe ir Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą.

Tiesa, mūsų srovinių organizacijų pajėgumas tiek narių skaičiumi, tiek finansiniu požiūriu, yra labai nevienodas, ir galbūt tikrai yra atėjęs laikas silpniesiems jungtis į stipresnius vienetus, bet aš abejoju,

kad vadovaujantis tuo, jau būtų atėjęs ir laikas visiškai niveliuoti ir bespalvę masę, kad ir organizuotą vien kultūrinį, ar profesiniu pagrindu. Toks galvojimas man primena vieną garsų tarptautinį psichologų suvažiavimą 1939 metais, kur buvo pareikšta, kad visos pasaulinės problemos būtų lengvai išsprędžiamos, jei jų sprendimas būtų atimtas iš politikų ir atiduotas psichologams. Praėjo nuo to pasiūlymo jau 20 metų, bet taip ir neteko girdėti, kad jiems būtų pavykę išstumti politikus. Lygiai taip, mano supratimu, ir mums, lietuviams, yra reikalingas ir naudingas ir tos kultūrinės bei profesinės organizacijos, bet tikrai nemažiau reikalingos ir stiprios srovinės organizacijos.

Kyla klausimas, kodėl gi toks nepasitikėjimas tomis srovinėmis organizacijomis? Mes visi šaukiame, kad atstatyta Nepriklausoma Lietuva turės būti ir demokratinė ir liberalinė, bet juk jokia demokratinė sistema negali veikti be partijų. Taigi, ir visi tie, kurie to siekia, turi pripažinti partijų ar srovių būtinumą.

Tiesa, mes esame tremtyje (teisingiau pabėgime), ir nėra abejonės, kad nėra viena iš esančių Amerikoje srovių, nežinurint jos stiprumo, nemėgins nominuoti savo kandidatų į atstatytos Lietuvos seimą; todėl iš tiesų gali atrodyti, kad srovėmis, ar partijomis, mums nederėtų skirstytis. Bet tada aš norėčiau, kad kas nors nurodytų bent vieną pavyzdį kitose tautose, kurios siekia tų pačių tikslų, kaip ir mes — savo tautybės išlaikymo ir savųjų tėviškių išvadavimo, ir būtų pajėgusios pakopti aukščiau tų "prakeiktų partijų". Turi jas ir ilgiausiai ir sėkmingiausiai dėl savo tautiškumo ir valstybinio nepriklausomumo kovojusi žydų tauta, turi jas ir visos kitos didesnės ir mažesnės tautos.

Ir mes, ar vienaip ar kitaip sukinėsimes, vistiek turime pripažinti, kad veik visos veikimas, kad ir Lietuvos vadavimo darbe, kaip tik bazuojasi tų srovinių organizacijų pajėgumu Amerikoje. Jei jos tarpusavyje konkuruoja, ir toji konkurencija kartais priveda prie aštresnių žodžių, ar raštų pasikeitimo, tai tas tik parodo, kad joms tie klausimai rūpi, kad jose yra dar pakankamai gaivalingumo į bendrus lietuviškus reikalus reaguoti, o ne pasirinkti

patį lengviausią būdą: nu-moti į visa tai ranka.

Todėl nematau nieko nusikalstamo, jei Bartkus Tautinės Sąjungos vardu Alto vykdomajame komite-te reikalauja susilaikyti nuo Alto lėšų eikvojimo bereikalingoms kelionėms, nematau taip pat nieko nusikalstamo, jei Abraitis ir kiti reikalauja, kad Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas šalpą skirstytų organizuotai, o ne iš rankovės, nežinurint to, kad visi šie veiksmai, dažnai ir be jokio pagrindo, apšaukiami Amerikos lietuvių vieningumo ardymu, arba srovinėmis intrigomis, arba partiniu "šienavimu".

Prileidus priešingą atvejį, kad geriau būtų lietuvių vieningumo vardan tų klausimų visiškai nekelti, aš labai abejoju, kad nuo to pakiltų lietuviškosios visuomenės susidomėjimas Lietuvos vadavimo institucijomis, arba pasireiškę veiklos nukrypimai būtų atitaisyti akių užmerkimu. Šioje vietoje manau, kad gera būtų prisiminti prof. M. Biržiškos neseniai pasakytus žodžius: "Aš kritikos nesibijau, tik noriu žinoti, kuriuo tikslu ji yra daroma, ir reikalauju, kad ji būtų aukšto lygio".

Teisingai, sroves reikia neigti ir kolioti, bet ne už tai, kad jos kritikuoja pasireiškusių nukrypimus, o kad toji kritika kartais, iš tiesų, yra labai žemo lygio. Ir tas lygis yra žemas ne dėl kurios kitos priežasties, bet tik dėl srovės silpnumo stipriau ir pozityviau pasireikšti.

Kalbant apie Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą, ji, mano manymu, ir srovinė, ir kultūrinė ir socialinė organizacija. Ji aktyviai ir su dideliais įnašais dalyvauja politiniame Lietuvos vadavimo darbe, ji savarankiškai ir per Amerikos Lietuvių Bendruomenę remia ir grynai kultūrinės pastangas. Jos organizacinių ir materialinių pastangų dėka leidžiamas laikraštis, leidžiamos knygos ir pagal išgales remiamos lietuviybės išlaikymo pastangos. Ji dalyvauja ir bendrame organizuotame lietuvių šalpos darbe, iš jo sau nieko nenorėdama ir nereikalaujama.

Mes turime būti ir esame dėkingi A. L. Tautinės Sąjungos steigėjams, jos buvusiems pirmininkams ir vadovybėms, sėkmingai per 10 metų vadovavusiems ir palikusiems gražių ir kilnių pavyzdžių A. L. Tautinei Sąjungai augti. Jei mes ir toliau eisime šiuo praskintu keliu, jei mes ir toliau visi pagal savo jėgas ir išgales remsime Tautinę Sąjungą, tai antrasis dešimtmetis turės registruoti ne 20 Sąjungos skyrių, bet mažiausiai 40, o jos veikla lietuviybės išlaikymo ir Lietuvos vadavimo darbe Amerikoje užsitarnaus sau garbingą vietą ir amerikiečių akyse.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

Akcija prieš kunigus...

(Atkelta iš 1 psl.)

mu, antrieji esą, kaip ir visa Amerika apie Sovietus, blogai informuoti, o DP tai tik priešiškos propagandos suklaidinti (!)... Tie DP, esą, pradžioj kėlė smarkaus nerimo progresyvieiems, bet dabar padėtis pasikeitusi, nes pas DP, esą, vietoj priešiškojo įsigali smalsumas sužinoti, kaip ten iš tikrųjų yra...

Tokias gudrybes ta krei-va Baranausko atžala pasakoja Tiesos reporteriui Maskvoje.

Polemizuoja su "imperialistų tarnais"

Tiesos redaktoriaus pavaduotojas Stasys Laurynaitis per radiją ir Tiesą, tai yra, jau Lietuvos žmonių akivaizdoje vis plačiau ima polemizuoti su vadinamaisiais "amerikinių imperialistų tarnais" — į užsienius nuo kvailių malonių pasitraukusiais lietuviams. Laurynaitis, vienas iš tų, kurie specializuojasi užsienio lietuvių veiklos sekimo srityje, ir kuriam leidžiama paskaityti vieną kitą užsieniuose išeinantį lietuvišką laikraštį (dažnai, atrodo, ne tiesiog, o tik tiek, kiek čia Bimba ar Prūseika pacituoją) — dabar jau skundžiasi, kad nebegalės beatskirti, "kuris iš jų krikdemas, liaudininkas ar tautininkas". Esą, "akla neapykanta... sujungė šią niekšingą buržuazinių nacionalistų saujelę" taip, kad net socialdemokrato irgi jau beveik nebegalima atskirti... (O čia vis dar skundžiamasi, kad vienybės nėra!).

Savo polemikai Laurynaitis tebenaudoja surankiotus čionykštės spaudos ar prkalbinių knygų labiausiai ne n u s i s e k u s i u s p o s a k i u s. Pirmoj eilėj vis primenamas "Kardelio laikraščio" liapsusas, kad Kauno elektrinės statyba esant tik bolševikų propaganda, o ne faktas. Anot Laurynaičio, toks parašymas rodomas elektrinės statybos darbininkams ir visi ten iš juokiasi... Juokėsi, esą, ir iš Kolumbijos grįžusieji Stoniai, kurie tebegyvena Klaidėdaj, o čia buvę parašyta, kad Stonys iš nusiminimo pasikoręs, o Stonienė mirusi bene beprotnamy. Baulu naudojama ir prel. Balkūno prakalba New Yorke, kur jis reikalavęs III pasaulinio karo, nes be to iš Lietuvos bolševikai neišeisų ir, kaip nuo savęs pridėda "dvarai ir fabrikai laisvintojams negrįš". Daug medžiagos Lau-

rynaitis rado Tėviškės žiburių ir Draugo straipsniuose apie informacijos iš Lietuvos metodų klaidingumą, arba viename Keleivio straipsnyje apie ALT suvažiavimą.

Jau kiek anksčiau patirta, kad žmonės Lietuvoj tokias polemikas labai mėgstą, kadangi, kas jose bebūtų sakoma, vistiek jose pasitaiko tam tikrų žinių, dėl kurių teisingumo abejoti netenka, būtent: laikraščių ir organizacijų vardai, žmonių vardai, jų diskusijų temos... Iš tų Laurynaičio bei kitų atskirtinėjimo, žmonės sužino, kad pasitraukusieji iš Lietuvos tebėra gyvi ir jie dar "tebetarnauja imperialistams".

Ką toji "tarnyba imperialistams" reiškia okupantų tarnų lūpose, Lietuvoje žmonės labai gerai supranta, ir net ir iš tokių šaltinių, kaip Laurynaitis ir Ko., mielai gauda žinles apie tą tarnavimą...

LNA

A. Umbrasas iš švenčionėlių vienai redakcijai atsiuntė jo rasto grybo fotografiją. Laiške jis tvirtina, kad grybas 40 centimetrų (16 colių) aukščio ir pusė metro (20 colių) pločio. Grybas nenaudingas: rudoji musmirė. Dėl grybo dydžio, tai reikia pastikėti fotografo žodžiu. Būtų aiškiau, jeigu jis po tuo grybu būtų vištą ar katina pastatęs... Ir kad dar bent būtų parašęs, kad a jis tą grybą rado. Šimet dar negalėjo toks grybas užaugti. O gal tai dar "buržuazinių laikų" grybas?

VASARVIETĖ NIDA

prie Lobdell ežero Linden, Mich. išnuomoja namelius ir kambarius. Priima vasarotojus ir su maistu. Galima maudytis, žuvalti, sportuoti ir daug kitų gamtos malonumų turėti. Tinkama vieta tikrai ramiam poilsiui. Adresas: K. K. Kodachiai, 16228 Haviland Beach, Linden, Mich., telef. PR 4-2448.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitai mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BOSTON 26, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANdrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresuota pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

AR BUVO PAREIGA?

Jūsų korespondentas apibare mūsų New Yorke lietuvių "masę", ko ji ne visa sugužėjo į literatūros premijos įteikimo pobūvį (Dirva, 43 nr.).

Kaip vienas iš tos "masės", klausiu: o kur gi mus rengėjai būtų dėjo, jei būtų visi suėję? Juk tas didžias iškilmes jie rengė tokioje vietoje, kurią 48 kaip tik pusėtinai užpildo, o kietai telpa tik apie 80. Dar būtų gal tilpę organizacijų vadai, bet kurių galų jiems buvo veržtis į tokias iškilmes, į kurias pats r a š y t o j ų pirmininkas numojo ranka ir išdūmė Chicagon!

Rašytojo apdovanojimas skoliniais pinigais, kuriuos dovanotojai nežino iš ko atiduoti, — yra tokia organizacinės kultūros demonstracija, kurios žiūrėti neįjaučia jokios patriotinės pareigos.

St. Kirtiklis,
Brooklyn, N. Y.

NEGRAZIAI DARO

Esu Dirvos skaitytojas. Pavartau ir Laisvąją Lietuvą, kurią gauna mano namuose gyvenantis nuomininkas. Jis savo keliu skaito mano laikraščius ir abu dažnai apie juos pasikalbam.

Anądien jam sakau, kad Laisvoji Lietuva negražiai daro, straipsnių antgalvius pasiimdama iš Dirvos ir pritaikydama savo keistokiems straipsniams.

Mano nuomininkas užsigavo. Girdi, tai negali būti. Tada jam paklojau Dirvą gegužės 25 d. 1 psl. ir Laisvąją Lietuvą birželio 5 d. 2 psl. Ten iš Dirvos paimita ne tik pagrindiniai, bet ir antriniai straipsnių antgalviai.

Mano nuomininkas sumišo ir pažadėjo Laisvąją Lietuvą išburti už tokį negražų darbą. O aš nutariau parašyti Dirvai, kad už tokių plagijatus išvanotų kailį.

Ant. Krančius, Chicago

Red. pastaba. Manome, kad Laisvosios Lietuvos redaktoriaus, pasiskaitęs šį laišką, tikrai ateitų straipsnių antgalviais pats rūpintis. To jam iš visos širdies ir linkime, o skaitytojui Ant. Krančiui dėkojame už dėmesį.

Dirvos skaitytojas Vincas Ruša, iš Australijos, rašo: "Dirva, kokia ji dabar leidžiama, esu patenkintas. Skaitau, kad Dirva dabar yra vienintelis lietuviškas laikraštis, pasiekęs tokio aukšto lygio. Linkiu toje aukštumoje išsilaikyti."

Dirvos skaitytojas Viktoras Suktas, iš Vokietijos, rašo: "Dirvą labai aukštai vertinu ir be jos neįmanoma išsiversti".

NEWARK

Baisiojo Birželio minėjimas, rengiamas Balfo 35 sk. iniciatyva, įvyks birželio 14 d., 12 val. Šv. Trejybės parapijos salėje.

10 val. 30 min. Šv. Trejybės bažnyčioje bus atlaikytos pamaldos ir pasakytas pritaikintas pamokslas. Salėje paskaitą skaitys p. V. Vaitiekūnas, giedos Šv. Cecilijos choras, deklamuos Rūta Graudausytė. Minėjime dalyvaus viešnios, kurios pačios yra išsientėjusios Sibiro tremties kančias ir dabar yra atvykusios į JAV.

Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Naujos vadovybės kūrimas

(2) Iš LNT pranešimo ALTS Seimui

LNT ir Vlikas

Pastaruoju laiku LNT vadovybė yra gavusi įvairių susirinkimų priimtų rezoliucijų. Jos adresuotos vadinamiesiems veiksniais arba politinių grupių vadovybėms. Rezoliucijose kalbama visos visuomenės vardu ir raginama arba net ir reikalaujama neatidėliojant teigiamai išspręsti vienos bendros politinės vadovybės sudarymo klausimą. Ne vienu atveju tokių rezoliucijų formulavime yra dalyvavę ir ALT S-gos nariai. Todėl čia vieta dėl tų rezoliucijų pasisakyti.

LNT vadovybė svarstė vieną iš būdingiausių tokių rezoliucijų ir priėjo išvadą, kad visuomenės vardu kalbantieji lengvu būdu nusiima nuo savęs atsakomybę, pareigas ir bando jas suversti politinių grupių vadovams.

Rezoliucijose reikalaujama, kad politinės organizacijos vienybė atkurtų politinių grupių vadai ir kad jie tai padarytų, kaip sakoma, atidėję šalin partinius interesus ir asmenines ambicijas, grįždami ar įsijungdami į Vliką, kuris, esą, ligi šiol sėkmingai vadovavęs Lietuvos laisvės kovai...

Deja, tose pačiose rezoliucijose dėstomieji dalykai liudija kaip tik priešingą dalyką, būtent, kad Vliko vadovavimas yra (ir jau nebe nuo šios dienos) gana nesėkmingoje būklėje, iš kurios ir norima gėlbėti raganimu, kad jame nedalyvaujantieji ateitų ir trauktų iš tos nesėkmės...

Rezoliucijų rašytojai ignoruoja tikrasias lietuvių apie Vliką nesuinteresuotumą

priežastis, o mini tik partijų interesus ir jų vadų asmenines ambicijas.

Jeigu tikrai tik tos priežastys būtų organizacinės nevienybės pagrinde, tai kaip tik reiktų ieškoti kitų padėties taisytojų, o ne partijų vadų. Nes jei partijos visiškai atsisakys savo intereso, jos nebebus partijos, o jų vadai be ambicijų būtų menki, neryžtingi, neveiklūs vadai...

Pats reikalavimas vienybės klausimą spręsti grįžimu į Vliką, mūsų nuomone, yra reikalavimas kartoti tai, kas jau kartą yra blogai pasibaigę. O reikalavimas, kad tą uždavinį vykdytų tu patį partijų-grupių vadai, yra bandymas sugadinti daiktą atiduoti taisyti tiems patiems, kurie jį sugadino ir kurie jau pasirodė, kad pataisyti nebemoka.

Naujos vadovybės kūrimas

Mūsų nuomone, organizacinė politinės veiklos viena bendra vadovybė dar galėtų būti sukurta, jeigu iš pačios visuomenės kultūriniai iniciatyva sudaryti ją, atremti į visuomenę ir visuomenės instruktuojama bei kontroliuojama periodinių rinkimų keliu.

Kalbėdami apie visuomenę čia turime galvoje ne "visus lietuvius", kaip tai teorijoj bando lietuvių bendruomenės organizacija, bet tik tuos lietuvius, kurie tenėbėra suinteresuoti Lietuvos reikalu ir kurie į tuo reikalu vykstančią veiklą prisideda bent minimumu pastanovaujantieji ateitų ir trauktų iš tos nesėkmės... Rezoliucijų rašytojai ignoruoja tikrasias lietuvių apie Vliką nesuinteresuotumą

dalyvavimą visų lietuvių, o turės tenkintis tik tais, kurie organizacijos tikslais domisi, juos vertina ir nori prisidėti prie jų siekimo. Taigi kalbame apie Lietuvos reikalą aktyviai visuomenę. Ji apima vadinamąsias politines grupes arba partijas, ir ji apima dar žymiai daugiau įvairiai organizuotų tautiečių. Ji apima ir Lietuvos reikalą gyvai besidomintį organizuotą jaunimą, kuris, net ir brandaus amžiaus pasiekęs, retais atvejais tesutampa su vyresnės kartos politinėmis grupėmis.

Iš šios visuomenės turėtų būti kilusi jos bendra vadovybė, ją turėtų remtis, iš jos — rinkimų keliu — turėtų gauti pavedimą, jai turėtų ir atsakyti. Tai yra, visuomenės periodinių balsavimų būdu vadovybė turėtų būti imanoma ir pakeisti, jeigu visuomenės dauguma manytų pakeitimą esant reikalingą.

Jeigu vadovybė pasilikis tik paskirų grupių (visuomenės, net ir veikliosios, toli neapimančių) padarinius, tai ji nebus nė visos visuomenės vadovybė, nė ji bus pastoviai vieninga, nė ji galės pretenduoti į visos visuomenės pasitikėjimą, pripažinimą bei paramą.

Ar gali būti rinkimai?

LNT sugestija siekti bendros vadovybės suorganizavimo, remiantis platesniais visuomenės sluoksniais ir periodiniais rinkimais, susiduria su labai būdinga reakcija: "nepraktiška ir neįmanoma"! Tokia reakcija būdinga ypač tuo, kad lygiai tais pačiais žodžiais Generalo sovietų ministras Gromyko atsakė vakariečių ministrams į pasiūlymą organizuoti rinkimus Berlyne ir vėliau visoje Vokietijoje...

Sakoma, kad čia, užsienio esamąja visuomene, ypač aktyviaja visuomene remtis būtų neteisinga, kadangi ši visuomenė neatitinkanti politinės diferenciacijos Lietuvoje...

Mums nėra aišku, apie kokią Lietuvos politinę diferenciaciją čia kalbama, ir kodėl čia kaip tik reikia Lietuvos politinės diferenciacijos atsispyrėdimo. Kai 20 metų nebėra savarankaus politinio gyvenimo ir kai ištisą 20 metų bet kokia

Tautinės Sąjungos bankete dalyvavusios jaunosios solistės, laimėjusios Dirvos rengtąjį konkursą. Nuotraukoj matyti N. Linkevičiūtė, J. Luiza ir D. Mongirdaitė. Dirvos nuotrauka

politinė "diferenciacija" yra griežtai persekiojama, kai tokiose sąlygose į gyvenimą jau yra atėjusi nauja karta — iš viso neįmanoma rimtai kalbėti apie betkokį numanymą, kokia ten yra diferenciacija arba ar ji iš viso yra. Todėl niekas ir negali pasakyti, kas čia tą diferenciaciją atitinka arba kas neatitinka.

Iš kitos pusės — kalbame apie čia vykdomai veiklai vadovavimą, apie vadovavimą veiklai, kurią vykdo čionykščiai veikėjai. Todėl į juos vadovybė ir tegali atsiremti, jų pavesta ji tegali veikti, jų parama ji tegali gyvuoti, tad jų ir kontrolei turi pasiduoti, — arba, jeigu nenori pasiduoti, tai rizikuoja, kad čionykštė visuomenės nuo tokios vadovybės nusigręš ir paliks ją... "atstovauti visai tautai" savo iliuzijose.

Nurodoma, kad, štai, bendruomenės organizacijos bandymas visuotinių rinkimų būdu rinkti vadovybes menko pasisekimo teturi, nes tik menkas nuošimtis lietuvių tedalyvauja rinkimuose.

Taip. Bet tas menkas nuošimtis vis dėlto skaičiuojamas tūkstančiais, o ne dešimtimis grupių vadų, vadovaujančių paveldėjimo teise, arba, jei ir išrinktų, tai keleto dešimčių entuziastų partiečių. Tai ne priekaištas grupių vadovams, o tik

pažymėjimas, kas yra. Priežištas priklausys tiems, kurie tokią padėtį laikys gera ir kurie nesileis į kontaktą su platesniais visuomenės sluoksniais.

Bendruomenės rinkimuose dalyvauja keli tūkstančiai lietuvių. Visuose kraštuose gal susidaro net iki 10,000. Tai yra milžiniškas

skaičius, palyginti su tuo, kiek yra turinčių progos dalyvauti politinių vadovybių sudaryme. Bet bendruomenėje reikia laisvę, kaip tik toki, kurie paprastai žmones mažiau jaukina, kuriuos dažnas lengviau palieka kam nors kitam spręsti.

Nukelta į 4 psl.

GERĄ VARDĄ DAR GERINANT...

atsiliepdami į daugelio mūsų patarnavimu patenkinamų turistų prašymus,

COSMOS TRAVEL BUREAU, INC.

MALONIAI PRANEŠA, KAD ĮSTEIGĖ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

39 Second Ave., kampas 2nd Street
New York 3, N. Y.

kuri suteiks puikias galimybes pasiūsti iš anksto apmokėtu maitinimo dovanų siuntinius į visas U.S.S.R. šalis, taip pat į Latviją, Lietuvą, Estiją, Baltgudiją ir Ukrainą.

Licensed by the USSR

Patarnavimo kainos nuo \$5.00 iki \$10.00 už siuntinį.

Atidara nuo 9 v. r. iki 6 v. v. Telefonas AL 4-5456-7

Siuntiniai, mums prisiūsti paštu ar traukiniu, bus tuoj išsiunčiami.

Tautinės Sąjungos seimo sekretorijatas. Iš kairės V. Vaičiūnas, A. Rastenytė ir J. Gilvydis.

SU AMŽINAJA UGNIMI

A. MERKELIS

(Ištrauka iš Vydūno monografijos)

(7)

Labai svarbus Vydūni tautinės pažangos ir sielos kultūros veiksnys yra tikyba. "Tik ją sutikdamas, — sako Vydūnas, — žmogus auga savo asmenybėje. Ir taip jis iškyla iš paprastojo žmoniškumo į aukštesnįjį, pilnesnįjį, dieviškąjį. Ir taip jis tampa daug galingesniu veiksnio pasauly, negu jis tuo ligi tol yra buvęs". Tas gilus tikybos supratimas ir jos įvertinimas žmogaus sielos kultūrai žymu visuose Vydūno raštuose. Senovės lietuvių tikyba, ypač jos ugnies ir vėlių persikeitimo kultas bei senovės lietuvių panteistinis pasaulėvaizdis turėjo nemažos įtakos Vydūno filosofijai ir poetinei kūrybai.

Kalbėdamas apie tautinę kultūrą, Vydūnas pirmą vietą stato ne materialinę, bet sielos kultūrą. Ji, pasak Vydūno, turėtų kiekvieno tautoi būti svarbiausias dalykas. "Ji yra iš tikrųjų ta šventykla, iš kurios pareina visos tautos labas. Šitą šventyklą kurti yra kiekvieno žmogaus uždavinys. Savo sielą jis deda jai pagrindą. O ne vien sau, bet visai tautai stato Dievnamį, iš kurio spindi nuolatinis palaiminimas jai ir žmonijai". (Tautos Gyvata, 1920 m., 60 p.).

Vydūnas savo filosofija ir kūryba didžiai susirūpinęs mūsų tautinės kultūros augimu, didesniu mūsų tautinės sąmonės šviesėjimu. Jis savo raštuose rodo, kaip to viso siekti. Jis tvirtina, jog tautos augimui reikia visa aukoti, reikia viską, kame lietuvių gyvybė atsispindi, iškelti į šviesesnį sąmonę, į harmoningesnę gyvumą, į galingesnę veiklumą. Tam tikslui pirmiausia pravartu pažinti visa tai, kuo seniau lietuvių dvasia reiškė. Senovės būdas, apeigos, papročiai, dainos, liaudies menas ir kitos mūsų tautos sielos apraiškos mums turi būti gerai žino-

mos. Visa tai mums vaizdžiai apsakoma, kaip seniau lietuvių siela reiškė, kur link ji veržė. Tačiau mes neturim akiai sekti senųjų formų. Toks aklas sekimas trukdytų pažangą. Ne akiai sekti reikia senąsias formas, bet jos šviesinti ta sąmonės šviesa, tuo gyvesniu jausmu, tuo didesniu veiklumu, kuriuos esame viduje augdami įsigiję. O tuomet tos formos savaime virst kitokiomis. (Mūsų Uždavinys, 1921 m., 161 p.).

Vydūni svarbiausias tautos pažangos ir tobulėjimo veiksnys tikyba, nes ji yra betarpiškas žmogaus santykiavimas su dievybe, iš kurios žmogus yra kilęs ir į kurią jis grįžta. Tikybos pagrindą sudarą žmogaus nujautimas gyvenimo gelmių, numanymas gyvybės Priežasties. Jis kiekvieno tautoj savaip pasireiškia ir iš jo kylančios atskiros tautų tikybos. Vydūno teigimu, kiekviena tauta tą patį tikybos mokslą savaip priimanti ir suprantanti, net ir katalikų tikyba nesanti vienokia prancūzų, vokiečių ir lenkų tautose. Tą tvirtindamas, Vydūnas nesako, kad tose tautose katalikų tikybos dogmos ir pagrindinės apeigos skirtingos: jos vienokios, tačiau kiekviena tauta jas išgyvena savaip. Katalikų tikyba, būdama ir universali, negali įvairiose tautose išvengti savo nacionalių bruožų, kylančių iš tautos charakterio. Tai ypač ryšku Lietuvos kaimynuose lenkuose, iš kurių katalikybę priėmė lietuvių tauta. Lenkuose katalikų tikyboje stiprus nacionalinis pradas, ir todėl iš Lenkijos į Lietuvą atėjusi katalikybė buvo vienas iš svarbiausių lietuvių lenkinimo veiksmų.

Laiminga tauta, kurios tikyba tiesiog išaugusi iš jos gyvenimo gelmių nujautimo ir Gyvybės Priežasties numanymo. Taip išaugusios senovės tikybos ir jos šviesėdamos iš sąmonės gelmių buvusios galingiausia tautos gyvybės atrama. Taip augusią tautos tikybą naikinant, tautos gyvybę suduodamas smarkiausias smūgis. (Mūsų Uždavinys, 1921 m. 120-121 p.).

Vydūnas, gana kritiškai vertindamas Lietuvos praeitį, betgi pagarbiai kalba apie senovės lietuvių tikybą, gina ją nuo priekaištų, kad ji buvusi stambeldiška. Jei jau esą senovės lietuvių buvę stambeldžiai, tai tuo pačiu vardu galima pavadinti ir šių dienų krikščionis, nes "ne

be teisybės tūli prikašioja ir šviesesniems krikščionims, kad jie ominię yra pasidarę dievą ir tą savo mintį vaizdą garbina. Visai jie nenumano, jog reiktų taip gyventi, kad gyvybės Priežastis, patsai Dievas, jais galėtų daugiau ir aiškiau apsirėikšti". (Ten pat 122 p.).

Senovės tikyba žmonėms liepus Dievą garbinti ugnies pavidalu, ir tatau taip giliai jaugo į lietuvių sąmonę, jog dar ir šiandien ugnis lietuviams šventa. Iš visų žemiškų daiktų ugnis tikybos tikslams buvus tinkamiausia: visi regimo pasaulio daiktai žadiną materialistišką supratimą, tik ugnis verčianti tiesiog išmanymą kreipti į dvasinę pusę. Be to, šildančioji, šviečiančioji ugnis, kuri gali būti pavojinga tam, kuris nepaiso gyvenimo įstatymų, yra geriausias maloniojo ir teisingo Dievo simbolis. Ugnis esanti visos gyvybės pagrindas, ir tūlų mokslininkų spėjimu žemė į dabartinę savo būtį perėjusi iš ugningosios. Ugnis su saule esančios artimame sąryšy, ir saulė yra tarsi ugnies versmė. Todėl tūli garbino ir dar šiandien tebegarbina saulę, kaip pasaulio Dievą. Bet mūsų protėviai to nedarę: ugnis jiems buvus ne Dievas, bet tik jo reiškiny, o saulė — Dievo dukrytė.

Senovės lietuvių tikyba skaidrinusi jų sąmonę ir iš to kilęs jų rimtas būdas, jų sveika bei skaisči dora, kurios paskutiniaisiais spinduliais dar esą galima ir šiandien pasidžiaugti. Tikyba buvus giliausias lietuvių tautos gyvybės šaltinis, aukščiausias ir plačiausias tautos vieningumo veiksnys. Todėl senosios lietuvių tikybos naikinimas tautai buvęs kenksmingas, pakirtęs jos gyvybės šaknis, temdęs jos sąmonę. Iš senosios tikybos lietuvių žinoję, kad tikyba, kaip ir dora, turinčios kilti iš giliausio žmogaus vidaus, iš skaisčiausios jo sąmonės ir sąžinės, o dabar tikyba buvus siūloma, kaip koks drabužis. Lietuvoje krikščionybės įvedimas sulaužęs lietuvių tautos galybę, kadangi jis užvertęs doros ir tikybos versmę, kuri visuomet esanti aukščiausia ir galingiausia tautos stiprybė. Naujosios tikybos įvedimu Lietuvos valdovai norėję tvirtinti savo galybę, tačiau ją tik nubengę. (Ten pat, 119-126 psl.).

(Bus daugiau)

Pusė banketo dalyvių buvo jaunieji veikėjai...

(3) ALT S-gos 10-čio proga, Seimo darbams įpusėjus, gegužės 30 d. vakare, Sheraton - Cadillac viešbučio puošnioje salėje įvyko banketas, kuriam pirmininkavo A. Gilvydis. Jis banketo dalyviams pristatė garbės svečius, kurių tarpe buvo ir žodį tarė dr. T. Žiūraitis O. P. Ten, kur lietuviškas žingsnis, kur lietuviškas žodis ir darbas, visi būkim ir dirbim drauge ir lietuvis lietuvių raskim tikrąjį žmogų, — sakė jis ir pakvietė tyloje susikalbėti maldą.

Bankete dalyvavo ir Kanados lietuvių vardu sveikino kun. Rudzinskas, linkėdamas gražaus bendro darbo. Garbės svečių tarpe matėme daug senų ir jaunų sąjungos darbuotojų. Pavė-

luotai atvyko ir generolas Plechavičius iš Chicagos.

Buvo paskelbti ALT Sąjungos dešimtmečio seimą sveikinusi raštu: visos Lietuvos diplomatinės atstovybės, konsulatai, Lietuvių Frontas ir... net ALTO vykd. komitetas. Pastarasis, P. Grigaičio pasirašytas sveikinimas labai pralinksmino visus banketo dalyvius.

Pagrindiniu banketo metu kalbėtoju buvo adv. Vytautas Abraitis, iškeldamas srovinio veikimo reikšmę. (J. Abraičio kalba spausdinama atskirai. Red.).

Taip pat kalbėjo ir Juozas Bačiūnas ir inž. Eugenijus Bartkus. O inž. Jonas Jurkūnas banketo svečius supažindino su jaunaisiais neolithuanais, kurių čia bu-

vo gausiai suvažiavę iš daugelio tolimų Amerikos vietų. Todėl nenuostabu, kad vakarienis ir šokių metu iš 270 asmenų buvo pusė jaunimo.

Buvo didieji mūsų sportininkams staigmena, kai ALT S-gos valdyba Vidurinių Vakarų Sporto Apygardos pirm. P. Petručiui įteikė 500 dol., vykstantiems į Pietų Ameriką lietuviams sportininkams paremti.

Pravartu paminėti, kad prieš porą dienų, tos kelionės iniciatoriui P. Petručiui 300 dol. įteikė Studentų Santaros Centro valdyba Chicagoje.

Meninę programą atliko mūsų jaunosios, bekylančios solistės, nesenai laimėjusios Dirvos rengtame jaunųjų dainininkų konkurse premijas: Daiva Mongirdaitė, Nerija Linkevičiūtė ir Juliana Luiza.

Daiva, lyrinis sopranas, gana laisvai atliko Muzetos valsa iš operos La Bohème — Puccini, Bučynas — Arditi ir kt. Nerija Linkevičiūtė padainavo Kavecko Na tai kas, Vanagaičio Dobilėlį ir ariją iš operos Rigolletto. Julija Luiza, trečios kartos lietuvaite dainavo Kačanausko Mano rožė, Kur bakūžė samanota ir k.

Dainininkės gėlėmis apdovanojo p. Jurkūnienė ir inž. J. Gaizutis. Jas globojo Danguolė Bartkuvienė.

Po to jaunimas linksminosi, traukdamas lietuviškas sūtarines ir šokdamas erdvioj jaukioj salėj. Svečiai, dėkingi Detroito organizaciniam komitetui už pavyzdinę tvarką ir jaukiai praleistą vakarą, nenoriai skirstėsi.

E. Č.

Norintiems studijuoti lituanistiką Fordhamo universitete

Lituanistikos institutas šią vasarą pradeda trečiąjį semestrą. Darbas prasideda liepos 6 d. 8:30, Dealy Hall, III aukštas. Oficialioji universiteto registracija liepos 1 ir 2 dd. Studentai, lankę 3 semestrus ir išlaikę egzaminus, gaus baigimo pažymėjimus. Tai bus pirmoji laida.

Šiais metais institutas stengėsi praplėsti savo programą. Pakviesta visa eilė naujų lektorių ir įvesta naujų kursų.

1959 vasaros semestro programa

1. Bendrasis lietuvių kalbos kursas. Prof. A. Vasys ir dr. A. Šlepetytė.

2. Aukštesnis lietuvių kalbos kursas. Dr. K. Ostrauskas (Pennsylvanijos universitetas), lekt. St. Barzdukas ir lekt. L. Dambriūnas.

3. Lietuvių kalbos, istorijos ir kultūros dėstymo metodika pradžios ir vidurinės mokykloje. T. Vladas Jeskevičius S. J., dr. A. Šlepetytė, prof. S. Sužiedėlis.

mokyt. V. Čiziūnas ir kiti svečiai lektoriai.

4. Senoji lietuvių literatūra. Dr. V. Maciūnas (Pennsylvanijos univ.), ir lekt. St. Barzdukas.

5. Naujoji lietuvių literatūra. Dr. K. Ostrauskas, lekt. St. Barzdukas ir lekt. P. Naujokaitis.

6. Lietuvių tautosaka. Prof. J. Brazaitis.

7. Lietuvių tautos istorija iki Liublino unijos. Prof. A. Vasys ir lekt. V. Trumpa.

8. Lietuvių tautos istorija nuo Liublino unijos iki padalinimų. Prof. S. Sužiedėlis.

9. Lietuvių tautos istorija XIX a. Prof. A. Kučas (Scranton univ.).

10. Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpis. Dr. A. Senn jr. (Prof. Rutgers univ.), žinomo lituanisto prof. A. Senno sūnus, kuris čia gimęs ir užaugęs, bet kalba, rašo ir skaito gražiai lietuviškai. Neapsiribojęs jo disertacija apie Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpį yra didelis

KAIRĖJE: Tautinės Sąjungos dešimtmečio bankete dalyvavo apie 300 dalyvių. Nuotraukoje banketo atidaryme kun. dr. T. Žiūraitis kalba maldą. Iš kairės: V. Rastenis, Dr. Gurskis-Paužienė, E. Bartkus, A. Gilvydis, kun. T. Žiūraitis, J. Gaizutis, p. Jurkūnienė, p. Abraitienė, gen. Černius, M. Bačiūnienė, Dr. S. Biežis, p. Černienė, V. Pauža, P. Ališauskas, J. Vaičiaitis, J. Jurkūnas.

Dirvos nuotrauka

inašas į mūsų kultūros lobyną. Šis veikalas supažindins ir Amerikos visuomenę su Lietuvos Nepriklausomybės istorija, nes parašytas anglų kalba.

11. Lietuvių kalbos istorija. Prof. A. Salys.

Programa plati ir išsami. Skaitlingas būrys lituanistikos specialistų dirbs šią vasarą. Jau įsiregistravo 26 studentai. Tačiau visai šiai programai praversti mums trūksta dar kiek lėšų — 400 dolerių. Galbūt atsiras geradarių, kurie supras šį reikalą ir padės mums. Asmeniškai tuo reikalu į nieką nesikreipsim. Mes pasitikim tautiečių gera valia ir jų tautiniu susipratimu.

T. V. Jeskevičius, S. J. Lituanistikos skyriaus direktorius

• "Sovietskaja Kultūra" rašo, kad Sovietų Sąjungoje vis labiau plečiasi arbatpinigių ėmimas, kas griauja komunistinę moralę.

• Cleveland Junior Chamber of Commerce rūpesčiu birželio 12-14 dienomis rengia The Cristiani Bros. cirko gastroles. Jos įvyksta Municipal Stadium Parking Lot. Rengėjai virš 5600 biļietų išdalino nemokamai jaunimo organizacijoms. Visuomenė kviečiama į spektaklius, kurie prasideda minėtomis dienomis 1:30; 4:00 ir 7:00 val. p. pietų.

Naujos vadovybės kūrimas...

Atkelta iš 3 psl.

Jeigu prie tų reikalų būtų prijungti ir vadinamieji politiniai reikalai, kažin ar rinkimuose dalyvaujančių skaičius nepadvigubėtų ar net nepatrigubėtų! Ir kandidatai į vadovybę žymia dalimi būtų kiti, nes tada įsijungtų ir tos jėgos, kurios dabar specializuojasi tik vadinamoje politinėje veikloje.

Atviriausias argumentas prieš rinkimų principą (ir tai kaip tik iš tų politinių grupių vadovų pusės, kurios pretenduoja į privilegiją tik sau rezervuoti tikrą demokratų vardą) yra tas, kad platesni rinkimai yra pilni atsitiktinumų ir galėtų būti kaip tik neišrinkti politiniam darbui tinkamiausi asmenys, arba gali negauti atstovų kai kurios "svarbios, bet išsivijoj negausios" politinės grupės...

Toki argumentai tik sustiprina palinkimą palaikyti rinkimų siūlymą ir eliminuoja abejojimus. Nes tai persilpnai argumentai. Tai tikrai tik partinių interesų argumentai. Visuomenės vardu kalbantieji ir siūlantieji palikti šaly partinius interesus kaip tik turėtų atkreipti dėmesį į tuos partijų argumentus. Nes iš to aiškėja, kad partijų vadovybių visuma nesutars pasiūlyti balsą visuomenei, nes jų tarpe visada pakaks tų, kurie nenorės rizikuoti.

Todėl mes ir manom, kad be reikalo rašomos rezoliucijos partijų vadams ir be reikalo iš jų reikalaujama, kad jie patys vieni sudarytų visuomenės pripažinimo vertą vadovybę. Jei visuomenė jaučiasi vieninga, jei visuomenė nori vieningos ir sau priimtinos vadovybės, tai iš visuomenės turi prasidėti ir iniciatyva.

Tegu visuomenė paplinta šūkis, kad išsirinksim vieną tarybą ar seimą ir pavesim jam nuspręsti, kaip veikla turi būti tvarkoma, kas bus konkretūs kokių reikalų tvarkytojai. Ir tą vieną vadovybę tepripažinsim, tą vieną teremsim, jos vienos atsišaukimų teksausysim!

Jei toks šūkis išpopuliarėtų, jei prasidėtų jo vykdymas, o ne vien tik grasydas taip padaryti, tai ir nesukalbamosios partijų vadovybės turėtų apsigalvoti: ar joms įsijungti į tą visuomenės sąjungą ir pabandyti gauti iš visuomenės mandatą, ar nuo visuomenės nusi-gręžti, jos reikšmę atmesti ir išdidžiai slinkti į nebereikalingų rekvizitų sandėlį...

OSTERVILLE MANOR, INC.

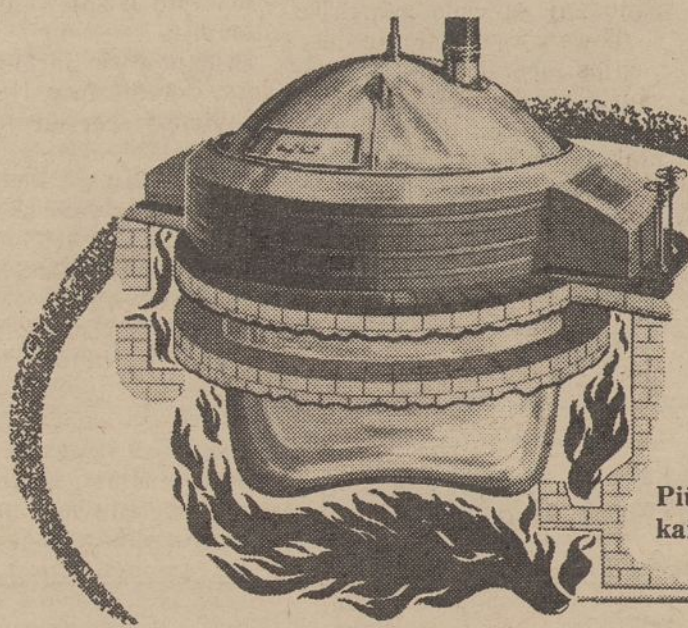
Vasarvietė, kurioje Jūs praleisite atostogas, būsite patenkinti.

Mūsų šūkis — vasarotojui duoti pilną poilsį.

Ši vasarvietė naujai atremontuota, turi 60 kambarių su visais poilsiniui reikalingais įrengimais.

Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymo kreiptis šiuo adresu:

Osterville Manor, Inc., Osterville, Mass.,
telef. GArden 8-6991.

Piūvis rodo ugnį kaitinamą katilą.

ŠIOS LIEPSNOS VERDA TOKI GERĄ ALŲ... TOKI SKIRTINGĄ... JOKS KITAS AMERIKOS ALUS NEGALI LYGINTIS SU LENGVUMU, ŠVIESUMU, AR PUIKIU ATSIGAIVINIMU!

Jums patiks

Stroh's

yra šviesenis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

AMERIKOJ VIENINTELIS UGNIM VIRTAS ALUS — VIRTAS PRIE 2000 LAIPSNŲ!

Pasiruošimas invazijai į Europą Anglijos krante...

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą

EISENHOWERIS SKAITĖ NUOTYKIŲ ROMANĄ KAI PER KANALĄ PRASIDĖJO INVAZIJA Mūšis be kariuomenės vado

Prieš 15 metų — 1944 birželio 6 rytą visi pietinės Anglijos gyventojai pabudo nuo neįprasto garso ir atidžiai klausėsi. Karui besitęsiant, tie motorų ūžimai keitėsi. Vokiečių bombonešių burzgimą palaipsniui pakeitė ūžesys sąjungininkų eskadrilių, kurios vakaro valandomis išskrisdavo pietų link ir prieš aušrą grįždavo į savus aerodromus. Ir tą rytą gyventojai, kurie iš motorų ūžimo buvo įpratę nuspėti, kas dedasi frontuose, suvokė, kad ateinanti diena neša didelę naujieną. Nes iš šiaurės į pietus skrendančių lėktuvų spiečiai buvo nepalyginamai didesni už ankščiau girdėtus — taip, tai skrido pats didžiausias oro laivynas, kokį žmogaus ausis bet kada yra girdėjusi.

Niekas neabejojo, ką tas garsas reiškia. Jie tepasakė vienas kitam: "Jau prasidėjo!" Nereikėjo net žinoti karinių planų, kad nustatytų, jog senai lauktoji invazija jau prasidėjo. Ir tai buvo pirmoji vilties prošvaistė po Duenkircheno — vilties, kad karo galas artėja, kad baigsis pavojaus ir nemigo naktys, tiek metų juos kankinusios.

O jei invazija nepasiseks? Eilinis gyventojas apie tai negalvojo. Tačiau specialistų tarpe viešpatavo didelis susirūpinimas. Nepasisėkimas būtų reiškęs militarinę katastrofą, milžiniškus nuostolius, planavimą vėl iš naujo. O jėgos ir ištekliai seko...

Calais ar Normandija

Invazijos mintis kilo po Duenkircheno katastrofos. Tais metais, kada visa Anglija paskubomis tebeimprovizavo gynybos sistemą, buvo sudaryta "Combined Operations" organizacija, kuri pradėjo studijuoti išsilpaipinimo į priešų krantą galimybes. Tačiau praktiškai pasiruošimai prasidėjo tik tada, kai karan įsijungė Amerika, kai Anglija jau nebe viena fronte stovėjo, kai 1943 m. sausio mėnesį Casablancaje susitiko Rooseveltas ir Churchillis nu-

sprendė skirti bendrą invazijos planavimo štabą. Po šešis mėnesius trukusių smulkmeniškų studijų — taigi, beveik metais prieš invazijos pradžią — buvo nuspręsta, kur reikės išsilpaipinti. Ir tas sprendimas turėjo išlikti paslaptimi iki tos valandos, kada invazija faktiškai pradės būti vykdoma.

Amerikiečiai siūlė išsilpaipinti Calais rajone, o britai norėjo išsikelti Normandijoje. Galutinai tas klausimas buvo išspręstas Quebeco konferencijoje, įvykusioje 1943 m. rugpjūčio mėnesį. Tačiau tik gruodžio mėnesį prez. Rooseveltas po ilgoko delsimo paskyrė tuometinį Viduržemio jūros karinių pajėgų vadą gen. Eisenhowerį vyriausiojo invazijos operacijų vadu, o sausio mėnesį buvo paskirti jo pavaduotojai britų karininkai: aviacijos maršalas Tedder, Eisenhowerio pavaduotojas, ir adm. Ramsay, gen. Montgomery bei aviacijos marš. Leigh-Mallory — jūros, sausumos ir oro pajėgų vadai.

Mūšis be vado

Kaip visi aukštieji vadai, jų tarpe ir pats gen. Eisenhoweris vėliau pareiškė, pirmoji invazijos fazė buvo ne generolų, o kareivių mūšis. Planai buvo iš anksto paruošti iki smulkiausių detalių ir tiksliai išaiškinti žygiui paruoštiems vyrams. Davus įsakymą puolimui, pakilus lėktuvams ir išplaukus laivams, invazijos vadovybė jau nieko pakeisti negalėjo. Nė vienas iš garsiųjų "D-Day" vadų invazijos rytą neišlipo Prancūzijos krantan. Įvykių eiga jau buvo nebe jų rankose. Pakrančių įtvirtinimus užėmė, Atlanto pylimą pralaužė ir sąjungininkų kariuomenės krantan išvedė ne generolai, žemesnio laipsnio karininkai. Ir visa tai vykdydami, jie neturėjo nei tado, kai karan įsijungė Amerika, kai Anglija jau nebe viena fronte stovėjo, kai 1943 m. sausio mėnesį Casablancaje susitiko Rooseveltas ir Churchillis nu-

Ir taip atsitiko, kad gen. Eisenhoweris, netoli Portsmoutho laukdamas pirmosios invazijos fazės pabaigos, veik visai nieko nežinojo, kas frontuose dedasi. Kai pėstininkai pradėjo pulkti pakrantę, vyriausias invazijos jėgų vadas, jo adjutanto liudijimu, gulėjo lovoje ir skaitė nuotykių romaną — to meto sąlygomis tai ir buvo protingiausia, ką jis galėjo daryti.

Štai kodėl aukštųjų vadų pavardės veik visai neminimos pirmosios invazijos fazės dokumentuose. Tiesa, jie davė įsakymą, kai visa galutinai buvo paruošta. Ir šitas įsakymas visai netikėtai tapo vienu rizikingiausių ir dramatiškiausių sprendimų visoje karinėje istorijoje.

Eisenhoweris ir Montgomery, perėmę invazijos vadovavimą ir peržiūrėję planavimo štabo paruoštas detales, konstatavo, kad išsikėlimo ruožas esąs persiauras ir skirti kariuomenės kiekiai permaži. Eisenhoweriui reikalaujant, į Anglijos pakrantes iš visų vandenynų buvo sutraukti visi galimi laivai. Bet jų vistiek buvo permaža pagelbinėms trupėms, kurių abu vadai reikalavo. Buvo griebtasi paskutinės išeities — atidėti invazijos datą vienu mė-

Likimui lėmus, man teko būti pačioje pirmoje grupėje užsienyje mokslus baigusiu gydytoju, pašauktu atlikti karinę tarnybą JAV karo aviacijoje — United States Air Force.

Iš visų, ne amerikiečių kilmės gydytojų, tik du — aš ir vienas peruvietis, — patekome į School of Aviation Medicine. Būdamas vienas iš pirmųjų, baigusiu šią mokyklą, savo įspūdžius jau kelis kartus pasidalinau su Dirvos skaitytojais (žiūrėk 1956-1958 metų straipsnius). Deja, tuo laiku, — tebebūdamas aktyvioje karo tarnyboje, daug ko negalėjau parašyti be specialaus karinės vadovybės leidimo. Kadangi tokį leidimą gauti būtų buvę gana keblu, tai jo nė neprašiau.

Ateinančiuose Dirvos numeruose pasistengsiu paliešti tuos Dirvos skaitytojus įdomius klausimus, kurių ankščiau negalėjau paliešti arba kuriais galėjau tik labai paviršutiniškai pasisakyti.

Kiek tos rūšies straipsnių galėsiu paruošti, — dabar dar nė pats nežinau. Tai priklausys nuo turimo laisvesnio laiko bei kitų sąlygų. tikiuosi, kad jie bus mūsų skaitytojams įdomūs, o karta gal ir praktiškai naudingi.

Atomas, atominiai ginklai ir su tuo susijusios temos šiais laikais yra gana populiarios. Nors šioje srityje teturima, palyginti, dar nedaug patyrimo, — pirmosios žinios vos tik siekia 1943-1949 metų laikotarpį, — tačiau jau ir dabar įgytas patyrimas daug pagelbėjo pagilinti žinias daugelyje skirtingų, su atomais bei fizika jokio tiesioginio ryšio neturinčių, mokslo šakų.

Tik nedaugelis žmonių net ir pačiose JAV-bėse yra turėję progos plačiau susipažinti su atominiais ginklų savybėmis, su tais pavojais, kurie glūdi, naudojant šios rūšies ginklus. Daugelis tų savybių vis dar tebėra laikomos karine paslaptimi. Bet ir tai, kas nebėra paslapyje, nėra plačiai visuomenei gerai žinoma. Ir tai dėl labai natūralių priežasčių: šios rūšies "žinios" nėra labai džiuginančios ir lengvai gali neigiamai paveikti daugelio žmonių moralę.

Karinė bei politinė vadovybė nesistengia tų žinių

nesiu — į birželio pradžią, kad spėjus pagaminti daugiau laivų, nors Churchillis buvo labai susirūpinęs, ką dėlto pasakysias Stalinas, kuriam Teherane buvo pažadėta, kad invazija busianti pradėta gegužės mėnesį.

(Kitame numery: Vėjo išnešiotos paslaptys)

Medicina ir atominis karas

J. RAMUNIS, M. D.

plačiau paskleisti. O tie asmenys, kurie turi vienokį ar kitokį interesą šias žinias paskleisti, beveik išimtinai yra šališki, atkreipia ypatingą dėmesį tik į vieną kurią nors jų savybę, tą šių ginklų savitumą neproporcingai išpučia. Kadangi net ir daugelis specialistų čia nesutaria, vadovaudamiesi turimomis žiniomis, prieina prie visai skirtingų išvadų, — tai eiliniam piliečiui čia nepaprastai sunku susivokti.

Liesdamas atominis ginklus čia pasistengsiu jų veikimą palyginti su mums visiems plačiau žinomais, jau Antrajame pasauliniame kare naudotais sprogs-tamaisiais, dabar taip vadinamais "konvenciniais" ginklais, daugiau iškelsiu tas savybes, kuriomis atominiai ginklai ryškiai skiriasi.

I Priešatominės gadynės ginklai

Nuo seniausių priešistorinių laikų, iki šių mūsų gyvenamųjų dienų, ginklai ir ginklavimasis visą laiką buvo neatskiriama sūrišti su žmonijos pažanga. Kovoje dėl būvio, dėl savo egzistencijos išlaikymo, žmogus gamtos buvo lyg ir nuskriaustas. Jis neturėjo tos fizinės jėgos, kuria pasižymi daugelis kitų gyvių; jis neturėjo nė natūralių šarvų, kaip kad krokodilas ar vėžlys, nė nagų ir ilčių, kuriais gamta apdovanojo plėšriuosius žvėris. Jis nebuvo nė pakankamai greitas, kad galėtų nuo savo priešų pabėgti. Kad išlaikytų gyvybę jam priešiškausi nusistatę i o j e aplinkoje, žmogus nuo pat istorijos pradžios turėjo griebtis pagelbinių priemonių — ginklų.

Per daugelį tūkstančių metų visi žmogaus ginklai buvo grynai mechaniniai, tartum tik kitų gyvių natūrali apsaugojimo bei puolimo priemonių pamėgdžijimas. Tačiau jau ir tų priemonių pakako, kad žmogus taptų gamtos karaliumi, galingsniu už visus kitus gyvius.

Jau toje ankstyvoje savo pažangos stadijoje žmogus pradėjo naudoti ir bent vieną cheminę reakciją — ugnį. Išmokęs kontroliuoti šį cheminį procesą — degimą, žmogus jau galėjo pasigaminti tokius mechaniškus ginklus, kuriems natūralūs kitų gyvių ginklai nė iš tolo nebegalėjo prilygti.

Atradęs paraką, žmogus pirmą kartą savo ginkluose tiesioginiai panaudojo cheminį, jau ne mechaninį procesą. Tolimesnė pažanga chemijos srityje žmogui leido pasigaminti vis stipresnius, vis pavojingesnius sprogstamuosius bei šaunamuosius ginklus.

Visi šie ginklai savo esmėje remiasi dviem paprastais fiziniai-cheminiais dėsniais:

1. Kietų ir skystų kūnų molekules traukia prie savęs kitos tos pat rūšies molekulės, neleidžia joms vienai nuo kitos atitolėti.

2. Dujų molekules stumia kitas dujų molekules ir stengiasi kuo toliausiai viena nuo kitos atitolėti. Ir juo didesnis bus aplinkos spaudimas į dujas, juo didesnis bus dujų pasipriešinimas, didesnis veržimasis atitolėti.

Žinoma, tiek kieti ar skysti kūnai, tiek ir dujos yra veikiamos žemės (ar kitų planetų bei žvaigždžių) traukiamosios jėgos, kuri priešinasi jų pastangoms plėstis, tolti vienai nuo kitos.

Jeigu kietas ar skystas kūnas staiga, cheminiu procesu, pavirsta dujomis, tai tos dujos tuoj pat stengiasi užimti daug didesnę tūrį. Besistengdamos viena nuo kitos nutolti, dujų molekules spaudžia bei išjudina iš vietos aplinkines, kietų ar skystų kūnų molekules, joms perduodamos dalį savo pačių kinetinės, tai yra judamosios energijos. Tos "išjudintos" molekules savo kinetinę energiją perduoda kitoms, gretimoms molekulėms. Ir taip sprogmio efektas plečiasi į aplinką, stipriausiai pasireiškdamas mažiausio pasipriešinimo kryptimi. Kadangi dalis pirminės sprogmio energijos sunaudojama vis didesniam molekulių skaičiui "išjudinti", tai pati energija vis krenta iš jau gana netoli nuo sprogmio centro tampa nepakankama, kad tiesioginiai išjudintų kitas molekules.

Kaip minėta, visos kietų ar skystų kūnų molekules traukia viena kitą ir lengvai nesileidžia išjudinamos. Kur šios dvi skirtingos jėgos veikia į tas pačias molekules, tos jėgos tartum savotiškai išsilygina, išsibalsuoja. Šito išsilyginimo išvadą tų dviejų jėgų veikimo plote esančios molekulės neapleidžia savo vietos, bet pradeda virpti, tai yra judėti vietoje. Toltant nuo sprogmio centro, ir tas virpėjimas silpnėja kol pagaliau visai sustoja.

Sprogstamų ginklų padariniai, tiek sunaikinimai, tiek sužalojimai daugumai skaitytojų gerai žinomi iš praktiško patyrimo. Trumpai juos galima taip sugrupuoti:

A. Tiesioginiai (pirminiai) padariniai:

1. Pirminis sprogdinimas (molekulių tiesioginis išjudinimas).

2. Suslėgto oro banga.

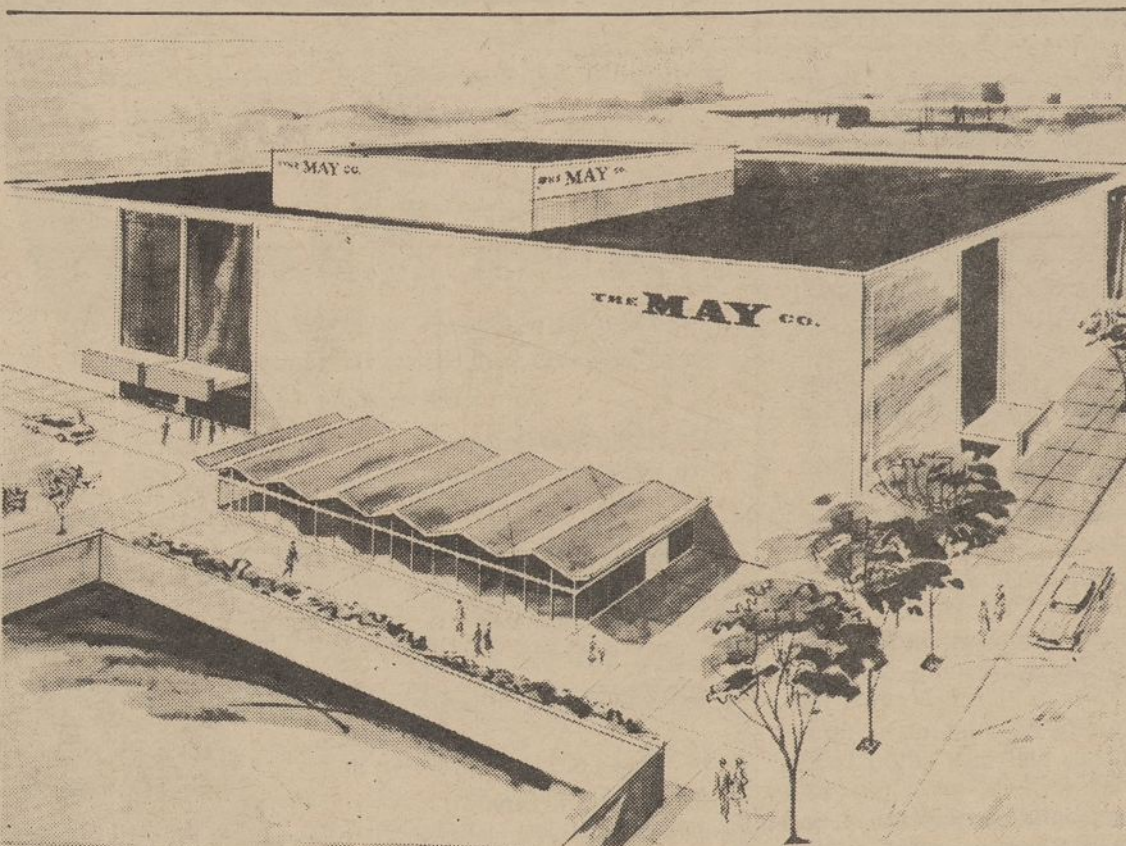
3. Prarėtėjusio oro banga.

B. Antriniai padariniai.

Iš visų šių pasireiškimų vien tik pirminis sprogdinimas tėra absoliučiai naikinas gyvybei. Sprogimui išjudinus bet kurio kūno molekules, tas kūnas, — ar tai būtų daiktas ar gyvas sutvėrimas, tartum subyra į paskiras molekules ar nedides molekulių grupes, jis tartum išnyksta, nustoja egzistavęs. Kiek toliau esą kūnai, dėl molekulių virpėjimo suplėšomi į nedidelius gabaliukus ir taip pat sunaikinami.

Suslėgto ir prarėtėjusio oro bangos labai naikinan-

Nukelta į 6 psl.

May Co., kuri jau daugelį metų skelbiai Dirvoje, pradėjo statybą naujo ir labai moderniškio skyriaus Parma rajone. Tame rajone sutraukta ir daugiau įvairių krautuvų. Statybos pradžios išlaidose dalyvavo Parma priemiesčio vadovybė, May Co. prezidentas p. N. L. Dauby ir kt. Naujas May Co. skyrius statomas prie Ridge ir Ridgewood Dr. Parma rajonas šiuo metu yra labai auganti vieta, bet lietuvių ten gyvena nedidelis skaičius.

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF

ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

LVS Ramovės Clevelando skyrius kasmet surengia gegužinę, kurios pelnas skiriamas "Kario" žurnalui paremti. Šiometinė gegužinė įvyko birželio 7 d. Niaurų ūkyje. Nuotraukoje — dalis svečių prie prenumeratos telkimo stalo: F. Eidimtas, V. Leknickienė, B. Auginas, p. Apanienė ir kiti.

Dirvos nuotrauka.

MOKSLAS IR AUKŠTOJI POLITIKA

Ir kultūriškai Vokietija skeliama į dvi dalis

J. JAKSTAS

Dabar, kada aukštosios politikos sferose bandoma spręsti Berlyno, Vokietijos, europinio bei pasaulinio masto klausimai, pravartu priminti, kaip tas dirbtinis Vokietijos perskėlimas veikia visuomenę ir atliepia pačiam mokslui, ypač tai jos rūšiai, kuriai duotas dvasinių mokslų vardas. Nuo seniai keliamas klausimas, ar gali būti dvasiniai mokslai visai savaimingi ir nepriklausantieji nuo politikos. Tikrovės akivaizdžiai reikia neigiamai atsakyti. Patvirtinimui pravers čia trumpai priminti praeitų metų gale įvykusį vokiečių istorikų skilimą.

Dar senaisiais Veimaro respublikos laikais (o gal ir seniau), veikė bendra Vokietijos istorikų sąjunga, aprėpusi visus istorikus. Jos leistas žurnalas "Historische Zeitschrift", einas jau šimtą metų, laikytas bendru vokiečių istorikų organu. Žurnalas išlaikytas aukštame mokslo lygyje ir buvo pavyzdžiu visam Europos istorijos mokslui. Net ir nacionalizmo laikais, kada buvo ištumti liberališkos krypties redaktoriai (kaip Fr. Meinecke ir kiti), žurnalas vis dėlto nebuvo įsuktas į partijos srovę. Jis išsilaikė įprastame mokslo lygyje, kad ir darydamas režimui kai kurias nuolaidas.

Praslinkus keliems metams po karo, draugija buvo atgaivinta (1949) ir turėjo aprėpti visus Vokietijos istorikus. Jos leidžiamas "Historische Zeitschrift" turėjo tarnauti visiems krašto istorikams. Tiek draugijos vadovaujami organai, tiek žurnalo redakcija bei leidykla, beveik nes turi Vakarų Vokietijoje. Čia galėjo vokiečių istorijos mokslas nekludomas tęsti laisvo tyrinėjimo tradicijas. Tačiau rytinė Vokietijoje esantiems istorikams buvo kliudoma palaikyti ryšius su istorijos drjos centru. Jų rašyti žurnalui straipsniai nebuvo praleidžiami. Tad minėtas žurnalas pasiliko daugiau vakarinių istorikų organu ir ligšiol neteko jame pastebėti rytinės Vokietijos dalies istorikų straipsnių.

Taip pradėtas vokiečių istorikų skaidymas pagal dvi Vokietijas baigėsi Leipce įkūrimu antros, rytinės Vokietijos istorikų drjos (1958 kovo 18-19). Naujai įkurtoji drja atsiribojo nuo vakarinės, t. y. bendros dr-

jos, pareikšdama savo rytiname Berlyne išeinančiame organe: "Marksistiniai-leninistiniai ir pažangieji Vokiečių Demokratinės Respublikos (DDR) istorikai neturi nieko bendro su Vakarų Vokietijos imperializmo apologetais ir istorijos falsifikatoriais".

Šis, gali sakyti, programinis rytinis istorikų drjos pareiškimas aiškiai rodo jos nukrypimą į sovietinės politikos vėžes ir paties istorijos mokslo pajungimą politikai. Totalistinis Sovietinės valstybės pobūdis su politikos primatu, kur visas kultūrinis gyvenimas palenkiamas tam tikrai doktrinai (marksizmui), aiškiai pasiskiria rytinės Vokietijos istorikų drjoj. Negana, kad jie akcentuoja prosovietinę doktriną. Jie dar primeta, be mažiausio pagrindo, savo vakarų kolegoms ir politinius tikslus, kurie jiems, kaip jų organas "Historische Zeitschrift" rodo, yra visai svetimi.

Štai 1958 m., rugsėjo mėn. Triere įvykusiame istorikų suvažiavime, dalyvavę rytiniai istorikai įteikė susirinkusiems rytinės drjos pirmininko Engelberg pasirašytą raštą, kuris baigiamas žodžiais: "Abiejų vokiečių valstybių istorikai stovi vieni prieš kitus, nes abeji atstovauja priešingoms koncepcijoms ir perspektyvoms. Taika, demokratija ir socializmas vieno pusėj; imperializmas, militarizmas ir karas kitoj". Toliau rytiniai kolegos prikiša vakariečiams jų ištikimybę Nato ir baigia raštą Sovietų Sąjungos liaupsinimu bei šūkiu, jog rytinei Vokietijai, "pirmai vokiečių darbininkų ir valstiečių respublikai" priklauso ateitis.

Vakariečiai istorikai, gavę tokį pigų, nuvalkiotų politinių šūkių deklaraciją, susilaikė nuo polemikos. Ir jie buvo teisūs. Juk negali būti, istorijos mokslo požiūriu, svarstoma bei aptariama deklaracija, kuri persunkta gyvenamųjų aplinkybių politinių šūkių ir kuriai trūksta istorinių premisų. Jie tik pastebėjo, jog ten Rytuose, "visi laisvo mokslinio tyrinėjimo elementai yra pašalinti".

Čia pavaizduotas vokiečių istorikų skilimas rodo, jog nelemto Antrojo pasaulinio karo pabaigos pasėkos, (dėl

kurių daugiausia kalti amerikiečiai), suskaldžiusios Vokietiją, nutiesė pagrindus ir kultūriniam josios skilimui. Ryškiausiai šis kultūrinis skilimas išėjo aikštėn Berlyne, kai dalis čionykščio u-to profesorių iš sovietinės zonoj atsideriusio senojo u-to pasitraukė ir pasirūpino įsteigti vakariniame priemiesty kitą, laisvąjį universitetą. Kiti rytiniai u-tai panašiai pasielgti, žinoma, negali ir todėl nemažai daliai jų mokslininkų, laisvo tyrinėjimo mylėtojų, tenka pergyventi ir sunkių asmeninių tragedijų.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

TREMIMŲ MINĖJIMAS

Vėl artėja birželio vidurys — vienos iš liūdniausių dienų visoje mūsų tautos istorijoje. Pabaltijo komitetas tų baisių sukakčių minėjimą ruošia birželio 14 d., 4 val., International Institute (111 E. Kirby). Pagrindiniu minėjimo kalbėtoju sutiko būti JAV kongresmanas Alvin M. Bentley. Koncertinėje dalyje iš lietuvių pusės dalyvaus šv. Antano parapijos choras.

RADIJO PROGRAMA

Deportacijų sukaktį minėdama Kanados radijo stotis CBC transliuos specialią pusės valandos programą, šeštadienį, birželio 13 d., 4 val. Detroito laiku, banga — 1500.

LIETUVIAI PABALTIJOS KOMITETE

Kiekvienais metais yra sudaromas Pabaltijo Tautų Komitetas. Jo tikslas visom galimom progom kelti ir ginti bendrus Pabaltijo reikalus. Į jį iš lietuvių įeina Jonas Valiukonis, Vladas Staškevičius, Danguolė Šeputaitė. Lietuviai šiais metais vadovauja visam komitetui.

RENKIMĖS TARPTAUTINIAM LAISVĖS FESTIVALIUI

Apie Tarptautinį Laisvės Festivalį, vyksantį Detroito ir Windsore nuo birželio mėn. 28 d. iki liepos mėn. 4 d., jau buvo rašyta, tačiau programos pakeitimai verčia vėl informuoti visus Detroito lietuvius ir organizacijas, kadangi nuo mūsų visų priklausys, kaip lietuvių grupė pasirodys. Tinkama lietuvių reprezentacija yra mūsų visų reikalas!

Šį kartą kalbėsiu tik apie tiesioginiai lietuvius liečiančius rekalus. Tarptautinė muge vyks nuo bir-

želio mėn. 29 iki liepos 4 d. (nuo pirmadienio iki ketvirtadienio) prie Veterans Memorial Building esančiame Rožių Darže (Rose Garden) kasdien nuo 11 val. ryto iki 8 val. vakaro. Mugs reikalus tvarko JAV LB Detroito apyl. parengimų vedėjas Antanas Musteikis (tel. TO 9-3090) su eile taktininkų.

Tautybių meniniai pasirodymai vyks birželio 29 (pirmadienį) ir 30 d. (antradienį) nuo 7 val. — 10 val. vak. tarp Veterans Memorial Bldg. ir Ford Auditorium esančioj Civic Center Plaza ribose. Lietuvius atstovaus tautinių šokių grupė Šilainė, vadovaujama p. Gobienės. Mūsų šokiai šoks antradienio vakare. Be to ta pati grupė dalyvaus liepos mėn. 2 d. (ketvirtadienį) 7 val. vak. Hamtramicko Stadione kultūriname tautybių pasirodyme.

Didžiausias ir sunkiausias uždavinys mus laukia liepos mėn. 4 d. (šeštadienį) 10 val. ryto įvyksiančiame parade Woodward gatve. Tikimės, kad lietuviai turės savo vėžimą (float). Didžiausias mūsų visų rūpestis, kaip galima daugiau lietuvių sutraukti su tautiniais rūbais, nes to ne tik pagieda daugiausia vadovai, rengia šį Tarptautinį Laisvės Festivalį, bet reikalauja ir mūsų tautinė savigarda. Tėnelieka nei vienos lietuvių (nei vieno lietuvių), turinčios tautinius rūbus, kuri nedalyvautų šiame parade. Visos organizacijos, turinčios savo vėliavas ar uniformas, kviečiamos dalyvauti organizuotai. Kviečiami ir visi kiti lietuviai, kurie sudarysime parade atskirą grupę. Organizacijos jau dabar raginkime ir registruokime savo narius paradiui, pavieniai asmenys junkimės savanoriškai. Jus visus kviečia Lietuvių Ben-

druomenė. Smulkesnes informacijas teikia LB Detroito apyl. valdybos narys Bronius Polikaitis (tel. UN 4-5481), kuris organizuoja parada.

V. Kutkus

LIETUVIŲ KULTŪROS KLUBO IŠVYKA

L. K. K. birželio 13 d., šeštadienį, ruošia išvyką-pikniką. Visi klubo nariai ir mūsų bičiuliai maloniai kviečiami toje išvykoje dalyvauti. Vaziuojame į gamtą, prie ežerų, kur galima bus ir pažvejuoti ir laiveliais pasiirkluoti. Ir ši išvyka žada būti įdomi ir nuotaikinga, kaip ir visos praėity įvykusios.

Kelrodis: Mr. M. Cybul-Cibulskis, 4059 Green Lake Rd., Orchard Lake 3, Mich.

Medicina ir...

Atkelta iš 5 psł.

Čiai veikia pastatus ir visa, kas tik stovi virš žemės, bet gyvybei jos nėra labai pavojingos.

Tiesa, arti sprogimo centro jos yra pakankamai stiprios, kad sunaikintų ir gyvybę; tačiau tame pačiame plote ir "pirminis sprogdinimas" veikia žudančiai. Ir daug tikriaus už oro bangas! Kadangi mirtis lieka mirtimi, nežiūrint keliaropai ji iš karto įvyktų, tai užtenka paminėti tik pagrindinę, svarbiausiąją bei toliausiai veikiančią ginklo savybę, kad gerai charakterizuotume ginklo savitumą. Ši savybė ypatingai charakteringa atominiams ginklams. Vėliau matysite daugelį skirtingų atominių ginklų padarinių. Kiekvienas iš jų veikia žudančiai, koncentruojasi viename ir tame pat plote. Todėl ir šių abiejų oro bangų "žudančioji galia" tėra gana nereikšminga, plačiau pasireiškianti tik esant ypatingoms sąlygoms. (Bus daugiau)

the MAY co's 2 COOL AIR BASEMENT stores

Nepaprasta verte!

Skalbiamos, nereikalingos prosijimo 100%

NYLON JERSEY

Screen Print

SUKNELES

Tiktai 5.98

Puiki suknelė visų metų nešiojimui. Nešiokite kelienei. Ši skalbiama, nylon jersey suknelė tinka bet kur ir visur! Ir ji nereikalauja prosinimo.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Šaukit CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement Misses' and Women's Dress Department, Downtown and on the Heights

Eagle Stamps dededa dar daugiau prie jūsų sutaupymo

DYDŽIAI
12 IKI 20
IR
14½ IKI 24½

• Blue
• Aqua

Lietuvių diena birželio 28

Lietuvių Bendruomenės Clevelando I ir II apylinkės rengia bendrą Lietuvių dieną sekmadienį, birželio 28, toje pačioje vietoje, Diamond Lake, kur buvo pernai ir užpernai. Nuvažiuojamas lengvas: U. S. 322 kė-

ŽODIS MOTINAI

L. B. I-ji Clevelando apylinkė, kaip ir praėjusiais metais, skyrė premijas geriausiai besimokantiems mokiniams atžymėti Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos klasėse. Klasių mokytojai atrinko po tris gerai besimokančius, o sudarytoji konkurso komisija išskyrė iš jų po vieną geriausiąjį.

Džiugu, kad lituanistines mokyklas lankydami mokiniai daro pažangą ir kaip pavyzdį dėdame laimėjusios pirmąją premiją XI skyr. Aukštesniosios Mokyklos Kristinos Stankaitės rašinį, kurį ji parašė per duotąjį pusvalandį lietuvių kalbos mokėjimui patikrinti.

Kristina Stankaitė su kitiomis draugėmis, pasirašo į Grandinėles narių knygą.

Šiandien norėčiau tau, mamyte, tarti kelis nuosirdžius žodžius, prisiminti kiek tu man gero padarei, ir padėkoti tau už visa, ką tu man davei, ko mane išmokei.

Atsimenu gerai tavo gražias pasakas apie Eglę žalčių karalienę ir apie lietuvių milžinus. Tu man tiek daug pripasakojai apie tą gražiąją tėvynę, kurios aš niekad nemačiau. Tu mane išmokei ją mylėti, gerbti jos kalbą, jos senus, bet gražius papročius ir jos garbingą praeitį. Davei tu man noro mokytis, kad, užaugus ir išėjus į platų pasaulį, padėčiau išgarsinti brangios tėvynės vardą. Sakei tu man, kad, būdama lietuvaite, aš turėčiau didžiulius savo kilme, nes gražesnės tėvynės už Lietuvą niekur nerasiu. Taip, mama, aš dėkinga tau už visa tai. Tikrai džiaugiuosi, būdama lietuve.

Atsimenu taip pat, kaip tu man pasakojai apie visų daiktų Didįjį Kūrėją, padėjai man išmokyti tas pirmąsias maldeles, kurias dar ir dabar tebekalbu. Sakei tu man, kad reikia Jį mylėti, nes Jis mums davė tiek daug gražių dovanų — gyvenimą, šį platųjį pasaulį, nemirtingą sielą ir norą gyventi šioje vargų žemėje. Atsimenu, mamyte, kai man sakei, kad mes gyvename tikrai dėl Jo ir viską, ką mes darome, turėtumėm daryti tik Jam. Sakei tu man, kad tik mylėdama visus kitus žmones aš liksiu dideliu žmogum ir pasieksiu savo gyvenimo tikslą.

Taip, mama, aš dėkinga Jam už viską, ką Jis davė — už gražią gamtą, už draugus... Tačiau labiausiai aš esu dėkinga, kad davė man Tave, mama — tokią ištikimą gyvenimo draugę.

Kristina Stankaitytė

liu, Mayfield Road, į rytus nuo Clevelando.

Ruošiama graži meninė ir sporto programa, kurią išpildys jaunimas. Numatyta svečias kalbėtojas pagrindinei kalbai. Įėjimas asmeniui \$1, jaunimui nemokamai.

• **Daug clevelandiečių praėjusį sekmadienį svečiavosi Akrone pas daktarus Adomavičius.** Tą sekmadienį buvo pakrikštyta jų dukrelė Ugnelės-Teresėlės vardu. Adomavičiai dabar augina penkių vaikų šeimą. Kūmais buvo p. Kiselienė ir dr. Ambrozaitis.

• **Registruojami lietuviai berniukai į D. L. K. Kęstutis skautų draugovę birželio mėn. 13 ir 20 d., 11 val. 30 min. iki 12 val. šv. Jurgio parap. salėje.** Registruojami berniukai nuo 7 iki 14 metų amžiaus. Atvykstantieji registruotis, turi atsi- nešti savo tėvų sutikimą raštu. Dar geriau būtų, jei- gu patys tėvai atvyktų ir suteiktų reikalingų žinių.

AKADEMIKŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Šių metų ASS vasaros stovyklą rengia Clevelando skyrius. Stovykla bus gražioje vietoje, prie ežero, apie 30 mylių į pietryčius nuo Clevelando esančiame Hudson Springs Park, Hudson, Ohio. Ji prasidės birželio 28 (sekmadienį) ir baigsis liepos 5 (sekmadienį).

Visi stovyklautojai skubiai prašomi registruotis iki birželio 15 dienos pas Ritą Stravinskaitę, 1234 East 86 Street, Cleveland 8, Ohio, atsiųsdami su registracijos blanku du dolerius registracijos mokesčio.

Vienos šeimos namas

Modernus, 6 kamb. 12616 Arlington Ave., prie Eddy Rd. Gaso šildymas. Vario vamzdžiai. Gražus sklypas. Garažas. Šaukti rytais arba po 5 val. vakaro. Agentas — GL 1-9763. (46)

Reikalinga moteris

pagrindiniams šeiminiškams darbams gražuose namuose Heights rajone. Kambarys ir vonia gyvenimui. Visi nauji įrengimai. Turi mėgti vaikus. Geras atlyginimas.

Šaukti: FA 1-3033. (45)

Reikalinga šeimnininkė

virimo ir kitiems šeiminiškams darbams moderniam bute. Nereikia skalbti. Kambarys ir vonia. Geras atlyginimas ir kiti priedai.

Šaukti: SK 1-7722 (45)

Dviejų šeimų

namas, 5-5 k. Gerame stovyje. E. 125 St. į šiaurę nuo St. Clair. Tel. LI 1-5557. (46)

ŠTAI JUMS NAMAI

2-jų šeimų

East Cleveland — netoli Hayden. po 5 kambarius kiekvienam bute, gaso šildymas, garažas. \$16,900.

E. 123 — St. Clair rajone 2 penkių kambarių butai, 2 nauji gaso pečiai, namas gerame stovyje, netoli St. Clair Ave. \$13,800.

Vienos šeimos

Richmond Hts. — Monticello rajone. Tik 5 metų namas! 5 kambariai 1-am aukšte, o 2 dar visai nebaigti 2-ram. Perskirtas rūsys, vienoje pusėje poilsio kambarys. Gaso krosnis, prijungtas, garažas. Tik \$2500 įmokėti.

Turime didelį pasirinkimą gerų namų ir kituose miesto rajonuose.

J. Širvaitis
WM. T. BYRNE
Real Estate
1535 Hayden Ave.
Istaigos MU 1-6100
namų KE 1-4080 (45)

• **Danutė Stankaitytė,** gražiai pasirodžiusi Micaelos vaidmenyje Carmen operoje, atliks programą Radijo klubo ir sportininkų jungtiniame vakare liepos 4 dieną, Lake Shore Country Club.

• **St. Grabliauskas,** vokiškų radijo aparatų prekybininkas iš Bostono, yra atvykęs į Clevelandą ir sustojęs pas p. Johansoną.

• **Iš Birutininkų veiklos.** Birželio 6 d. p. Apanių bute įvyko D. L. K. Birutės dr. jos metinis susirinkimas.

Metinę apyskaitą davė valdybos pirm. V. Nagienė, padėkodama valdybai ir visoms narėms už darnų bendradarbiavimą.

Praėjusių metų laikotarpyje valdyba surengė keturis parengimus, pasiuntė keturis siuntinius Vokietijoje esantiems karo invalidams, iš kurių gautos nuosirdžios padėkos; surengė pobūvį kartu su ramovėnais.

Susirinkimo dalyvės prašė visą valdybą pasilikti sekančiai kadencijai, bet dauguma valdybos narių dėl rimtų priežasčių atsisakė. Ponia V. Nagienė pareiškė, kad prisidės prie draugijos veiklos kiek sąlygos leis, bet valdyboj pasilikti negali, nes sekančius metus pašvęs išleidimui knygos apie a. a. gen. V. Nagių.

Gydytojų Adomavičių šeimoje, Akrone, praėjusį sekmadienį pakrikštytas penktasis vaikas. Iš kairės: Dr. Ambrozaitis, Dr. V. Adomavičienė, p. Kiselienė ir Dr. V. Adomavičius.

Dirvos nuotrauka

Naujai kadencijai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis: A. Kubiliūnienė — pirm., V. Morkūnienė — vicepirm., M. Apanienė — sekr., V. Macijauskienė — išd. ir L. Morkūnienė — kultūros reikalų vedėja.

I. J.

Nori namo paliai parką,
Tuojau šauki Mr. Garka...

200 NAMŲ PARDAVIMUI

ŠIOS SAVAITES SPECIALUS

1. 8-nių kambarių 1 šeimos, 2 pilnos vonios, sklypo frontas 56 pėdos, garažas; tarp Lake Shore Blvd. ir E. 185 St. (Naujojo parapijos). \$18,900.

2. Br. veneer bung. tipo mūrinis, 2 miegami žemai, 1 antrame. Naujos parapijos rajone prie Lake Shore Blvd. Didelis kiemas, 1½ garažas, puikiame stovyje. Kaina \$23,900.

3. Senesnio tipo 6 kambarių namas ant specialiai didelio sklypo Euclid Beach rajone. 2 garažai. Kaina tik \$12,200.

4. Grovewood — E. 170 St. rajone, 1 miegamas žemai, 2 antrame. Didelė virtuvė, garažas. Kaina tik \$10,900.

5. Forest Hill parko papėdėj erdvus vienos šeimos namas.

Mes imame namus pardavimui ir maišytuose rajonuose.

Jūsų patogumui 3 Betty Hansen Ofisai Clevelande.

Pirkimo ar pardavimo reikalais šaukite mūsų atstovą Mr. Anthony Garka, 1247 Hayden Ave., East Cleveland, telef. UL 1-6150 ar namuose MU 1-1644.

BETTY HANSEN REAL ESTATE CO.

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausios Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

DIDŽIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avylynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnonių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnonių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

Šios įstaigos tarnautojai lietuviai.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

A D R E S A S:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNČIAMAI TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubas Direkcia visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• Antanas Diržys, Dirvos bendradarbis ir talkininkas Venezueloje, baigė tvarkyti dokumentus, turi vizą ir greit ruošiasi persikelti pastoviam gyvenimui į JAV.

• Dirvos bičiulis Ignas Andrašiūnas iš Kolumbijos persikėlė į JAV ir jau dalyvavo Tautinės Sąjungos seime Detroite.

• Dirvos bičiulis M. Balutavičius, iš Venezuelos, atsiuntė dar du naujus metinius prenumeratorių. Ačiū už talką.

• Muz. A. Kučiūnas ir ateinančiam Lyric operos (Chicagoje) sezonui yra pakviestas dirigentu asistentu. Kaip žinia, ateinančiam sezono Lyric opera pastatys Wagnerio Skrajojantį Olandą. Choro vaidmenį atliks Chicago lietuvių vyrų choras.

• Skulptorius Lipchitz, kuris praeitą savaitę išstatė savo darbus Paryžiuje, prancūzų spaudos labai palankiai sutiktas. Dienraštis "Paris-Presse" rašo, kad šis garsusis lietuvis skulptorius, kuriam yra 67 metai amžiaus ir labiau žinomas Londone ir New Yorke negu Paryžiuje, dabar, išstatęs 106 darbus Moderniška-me Meno Muziejuje, duoda galimybės žiūrovams sekti šio lietuvių menininko evoliuciją nuo 1910 metų, kai jis pradėjo dirbti Paryžiuje. Kritikas sako, kad jo paskutinioji skulptūra "Motina ir vaikas" yra pasiekusi aukščiausią laipsnį žmoniškumo gailėstyje. Skulptorius Lipchitz nuolat gyvena New Yorke ir palaiko ryšius su mūsų menininkais. Jis yra daug prisidėjęs prie meno parodos suorganizavimo LB seimo proga New Yorke.

Morkūnaitė gyvena toliau nuo Chicagos, dar toliau nuo Lietuvos, tačiau ji puošiasi gintaro karoliais, rengiasi tautiškais rūbais. Ji ir kalba gražiai lietuviškai. B. Beržinio nuotrauka.

Los Angeles lietuvių katalikų kova dėl savosios bažnyčios išlaikymo

Dirvos redakcija gavo iš savo bendradarbio Los Angeles lietuvių katalikų organizacijų komiteto atspausdintą pareiškimą. Tą komitetą sudaro V. Kazlas, P. A. Raulinaitis, D. Karaliūtė, A. F. Skirius, G. Valančius, L. Valiukas ir t.t. Tai patys įtakingieji katalikų organizacijų vadai. Jų pareiškime pasakyta tikroji padėtis, kuri dabar susidariusi, dvasinei vadovybei norint lietuvių parapiją "nusavinti" kitų reikalams, o lietuviams ją ginant.

Štai kas sakoma tame pareiškime:

Neseniai kun. klebonas J. Kučingis viešai paskelbė išsakyti ir per savo laikraštėlį, kad iš šv. Kazimiero lietuviškos parapijos norima padaryti teritorinę parapiją. Kadangi Los Angeles lietuvių nesudaro kompaktinės kolonijos, ir numatytose parapijos ribose gyventų labai nežymus jų nuosimtis, todėl yra visai aišku, jog lietuvių entuziazmu, darbu, pasiaukojimu ir doleriais sukurtoji institucija pereitų į nelietuviškos daugumos rankas. Sunku pasakyti, ar ilgai naujiems šeiminkams įstengtume būti priimtinais įnamiais.

Paskelbus numatomus pakeitimus, lietuvių kolonijoje kilo spontaniška reakcija ir susirūpinimas. Organizuoti katalikai, įsąsindami nešą pirmąją atsakomybę už parapijos lietuviškumą, ėmėsi plačios akcijos lietuviškam parapijos veidui išlaikyti. Gaila, kad parapijos vadovybė šiai katalikų pasauliečių akcijai nepritaria ir nesolidaruoja.

Pasiūsta eilė prašymų Los Angeles Arkivyskupui ir Kardinolui McIntyre ir tartasi su klebonu J. Kučingiu. Š. m. gegužės mėn. 9 d. Kardinolas McIntyre priėmė lietuvių delegaciją, susidedančią iš ALRK Federacijos pirm. V. Kazlo, ALT Los Angeles skyriaus pirm. P. A. Raulinaičio, ALB Apylinkės pirm. J. Ažuolaičio ir jaunimo atstovo A. Polikaičio. Deja, pasikalbėjimo metu nei mūsų lietuviškam reikalui, nei mūsų delegacijai nebuvo parodyta nė mažiausio respekto. Patyrus vietinio arkivyskupo nepalankų nusistatymą lietuviškai katalikų bažnyčiai, pasiūsta petacija J. E. Arkivyskupui Egidio Vagnozzi, Apaštališka jama Delegatui Washingtone. Toje peticijoje prašyta:

1. Sustabdyti parapiinės mokyklos statybos vą, nes ji tarnautų daugiausia apylinkės gyventojų vaikams, o ne lietuviams. Šis mūsų remiamas tuo, kad parapiinė mokykla neišvengiamai veda į teritorinę parapiją. Jei

ne klebono nesuprantamas nusistatymas pastatyti mokyklą vietinių gyventojų vaikams, tai teritorinės parapijos sudarymas ir tuo pačiu lietuviškos parapijos susilpninimas ir galutinis jos panaikinimas šiuo metu gal ir nebūtų iškylęs.

2. Patvirtinti šv. Kazimiero parapijos statusą ir pačią šv. Kazimiero parapiją kaip personalinę lietuvišką parapiją, veikiančią pagal šv. Tėvo Constitutio Apostolica de Spiritualibus Emigrantium Cura nuostatus ir esančią aukščiau minėtos Constitutio globoje.

3. Perduoti mūsų šv. Kazimiero bažnyčią lietuviško lietuvių ordino administracijai, pvz. Lietuvos Provincijos Marijonų ordinui, tuo pačiu ilgam laikui išsaugant jos lietuvišką atspalvį. Taip pasiūlgus, būtų išvengta šv. Kazimiero parapiją padaryti teritorine ir tuo būdu netekusią lietuviškų rankų globos.

Vesti tolimesnei akcijai už lietuviškos parapijos išlaikymą sudarytas lietuviškų katalikų organizacijų komitetas, kurio sudėtį galite matyti šiame pranešime. Prašome visus geros valios lietuvius, neatsisąsindami į srovinę ar partinę priklausomybę, visomis išgalėmis remti šio komiteto darbus ir žygius.

Š. m. gegužės mėn. 15 d. "Lietuvių žiniuose", Vol. VIII, Nr. 9 (149) tilpo lietuvišką visuomenę netiksliai informuojąs kun. klebono J. Kučingio paaiškinimas apie dabartinį šv. Kazimiero parapijos stovį. Ten rašoma: "Padarius Los Angeles šv. Kazimiero parapiją teritorine, kaip Kardinolo yra planuojama, ir tuo atveju jos status quo nepasikeistų". Nesuprantama, kaip galima esamą padėtį pakeisti kita ir tuo pačiu nieko nepakeisti. Ypač nesuprantama, kad toliau įsakmiai pabrėžiama, jog iki šiol šv. Kazimiero parapija jokio statuso neturėjo. Išeina, kad jokio statuso nebuvo, niekas jo dabar nekeičia ir, padarius parapiją teritorine, jos status quo, kurio ji iš viso, klebono pareiškimu, neturėjo, nepasikeis. Penktame "Lietuvių žinių" punkte rašoma: "Katalikų organizacijos arba jų vadovai bei pavieniai lietuviai katalikai, dabar ir ateityje darydami žygius parapijos reikalais, visuomet tariasi su savo dvasios vadais". Turime pareikšti, kad bandėme tartis su parapijos klebonu kun. J. Kučingiu. Deja, mums buvo pasakyta, kad viskas gerai ir nieko nereikia daryti. Taip pat buvo pasakyta, kad visvien nieko neišmanome ir parapijai bus labai gerai, jeigu priskirs vietinių gyventojų, nes lietuviai neremia savo parapijos... Visi gerai žinome, kad ši bažnyčia, ir visas jos turtas įgytas lietuvių aukomis ir, kol lietuviai bažnyčią statė, kiti neprisiėdė, bet pradėjo naudotis jos patarnavimais tik tada, kai ji jau buvo pastatyta...

Toliau parapijos laikraštėlyje rašoma: "Labai prašome visuose parapijos reikaluose laikytis prie parapijos vadovybės ir laikytis jos direktyvų". Tačiau visi gerai žinome, kad tarp katalikų pasauliečių ir parapijos va-

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUI DAR BŪTINAI REIKIA 126

Penkių šimtų naujų skaitytojų vajus tęsiamas toliau. Jau nedaug tereikia, kad jį užbaigtume ir Dirvai susidarytų sąlygos eiti tris kartus per savaitę. Tāt visus Dirvos skaitytojus, talkininkus ir bendradarbius dar kartą kviečiame į talką.

Jūs turite pažįstamų ir artimųjų, kurie Dirvos dar neskaitytų. Užsakykite jiems, kaip šventinę, vardadienio ar gimtadienio dovaną. O jei užsakyti negalite, atsiųskite mums jų adresą. Jiems Dirvą siųsim susipažinimui. Tegul jie įsitikina, kad nėra geresnio lietuviško laikraščio. Ir vykdant šį vą, tik už \$6.00 metams.

Siųsdami adresą naudokitės šia atkarpa.

Užsakau

Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

dovybės planingo, konstruktyvaus ir nuolatinio bendradarbiavimo niekada nėra buvę, išskyrus atsitiktinius kontaktus. Sakrali nuosekliai reikaluose pasauliečių patarimai parapijos vadovybei nereikalingi, tačiau tautiniuose, kultūriniuose ir ekonominuose — katalikai pasauliečiai galėjo būti vertingi pasitarimų partneriai. Tad šiuo atveju parapijos vadovybės reikala v i m a s "parapijos reikaluose laikytis jos direktyvų" vargu ar gali saistyti tikinčiuosius. Juk čia liečiamos ne religinės, bet ekonominės ir tautinės problemos.

Ieškodami atsakymo į klausimą, kas privedė prie dabartinių komplikacijų, randame tik vieną atsakymą: neracionalūs parapijos nuosavybių pirkimai ir, nors ir gražūs, bet kolonijos ekonominį pajėgumą neatitinkantį ir nieko bendro su lietuviškai katalikiškais tikslais neturintys parapijos vadovybės užsimojimai.

Šis mūsų pranešimas turi vienintelį tikslą: painformuoti Los Angeles lietuvių visuomenę apie organizuotą katalikų vedamą akciją šv. Kazimiero parapijos lietuviškumui išlaikyti ir kartu perspėti visus lietuvius, kad šiuo metu nėra reikalo ir prasmės remti parapijos vadovybės užsimotus planus, neturinčius nieko bendro su lietuviškumu, kol galutinai nepaaiškės tolimesnis lietuviškos parapijos likimas.

Norėjome visuomenę painformuoti sušaukdami tam

specialų susirinkimą. Kreipėmės į parapijos vadovybę, prašydami tam tikslui salės, deja, salės negavome ir pasirinkome šį būdą, tikėdamiesi tuo pasiekti daugiau žmonių.

Los Angeles Lietuvių Katalikų Organizacijų Komitetas šv. Kazimiero Parapijos lietuviškoms teisėms apsaugoti.

PITTSBURGH

VISI Į LIETUVIŲ BIZNIERIŲ PIKNIKĄ

Didžiausias ir jaukiausias Pittsburgho lietuvių piknikas įvyks sekmadienį, liepos 12 d. Jį rengia Pittsburgho biznierių Lietuvių ūkyje — Lithuanian Country Club, važiuojant Route 51, Coal Valley Road, Jefferson Borough, Pa.

Long Beach, Cal., gyvenantieji lietuviai, susirinkę į gegužinę B. Eseliūnienės sodyboje.

VIRSUJE: Praeitą sekmadienį gražus būrys clevelandiečių palinkėjo inž. Pautienio vadovaujamiems budžiams "gero vėjo", pradedant šiais metais buriavimo sezoną. Kun. B. Ivanauskas juos palaimino, leidžiantis į pirmąjį plaukiojimą. Po to į vandenį buvo nuleistas vainikas pagerbti žuvusius Lietuvoje. Iškilnėse dalyvavo apie 80 asmenų, kurie buvo pavežioti jachta "Palanga" ir motoriniais laiveliais. Nuotraukoje dalis svečių su budžiais. Iš kairės: Langienė, Grincius, Visockas, dr. Pautienis, Visockienė, Stempuzis, dr. Nasvytis, kun. Ivanauskas, Antanaitis, karo invalidas ir Vyčio kryžiaus kavalierius Mackevičius, Gelgudas, budžių vadovas inž. Pautienis, Grauzinis. Jachtoje stovi: Rutkauskas, Gatautis, Balasevičius, Šarkauskas, Dailydė, Kalvaitis, Gatautis, Šarkauskas, Kedys, Dailydė, Pautienis, Šarkauskas, Grincius ir Grigonis.

Dirvos nuotrauka.

Piknike šokiams gros geras ukrainiečių orkestras. Bus šokių kontestas. Geriausia šokėjų pora gaus dovanas. Taip pat bus dovanos jauniausiai ir seniausiai lietuvių motinai. Dovanos ir tai lietuvių motinai, kuri turi daugiausia vaikų. Taip pat bus renkama "Miss Lithuania of Pittsburgh", kuriai bus įteiktos brangios dovanos.

Piknike per visą dieną skambės lietuviškos dainos. Visi atsilankę į pikniką gaus nemokamai tiek šalto alaus, kiek tik norės.

Pikniko programą tvarkys SLA prez. Povilas Dargis ir Aleksandras Savolskis.

Reikia pažymėti, kad Pittsburgho lietuvių prekybos butas yra vienas iš veikliausių Amerikoje. Jis visada remia lietuvių tautinius bei kultūrinius darbus. Jis visada aukomis prisideda prie Lietuvos laisvinimo darbų.

Fr. Žilionis

Giminėms ir draugams pranešame, kad birželio 9 d. 7:30 v.v. Du Bois, Pa. mirė

BARBORA STEPULIČIENĖ

sūnaus Joe ir morkios Hazel namuose. Velionė bus laidojama šeštadienį, birželio 13 d. 9 val. ryto, šv. Juozapo kapinėse Du Bois, Pa. Clevelande gyvendama, velionė priklausė šv. Jurgio parapijai. Ji buvo motina 6 vaikų ir turėjo 13 anūkų.

Barboros draugai